

“EL TIEMPO” — SEMANARIO LITUANO — 20 de AGOSTO — RUGPIŪČIO 20 D. 1954 M.

KARAS BAIGĖSI, BET RAMYBĖS NĖRA

NAUJAS DĖMESIO TAŠKAS

Indokinijoje prasidėjus paliauboms, karas yra baigtas. Tai pirmas kartas po 20 metų, kad niekur nekariaujama. Tik ar ilgai? Šiuo metu visų politikų dėmesio centras yra Čiangukaišeko valdoma Kinijos sala — Formoza. Apie ją nuolat užja tautinės Kinijos laivai ir lėktuvai, saugodamiesi, kad nebūtų staigiai užpulti. Ten taip pat sukasi komunistinės Kinijos ginkluotos oro ir vandens jėgos, tikrinamos sausumos pakraščius. Jau yra buvę ne vienas susikirtimas, tai vienu, tai kitu išprovokuotas. Tuo tarpu kom. Kinijos vadovai nedviprasmiškai viešai reiškia savo apetitus į Formozos salą, kaip jie sakosi — turėsią ją „išlaisvinti“. Dėl to daugelis politikų komentatorių aiškina, kad šis riestas nebūtų taip lengvai perkandamas komunistinei kariuomenei, nes Formozos kiniečiai yra gerai ginkluoti, stipriai paruošti ir galėtų susilaukti vakariečių pagalbos. Tas taškas taip pat galėtų būti net trečiojo visuotinio karo pradžia, nes Eisenhoweris pareiškė, kad amerikiečiai Formozą gins, o Chou-Enlai išpėjo JAV į šį reikalą nesikišti. Užtat nėra jokia paslaptis, kad JAV kariuomenė ir laivai yra visą laiką paruoštieji stovyje ir, reikalui esant, galėtų tuojau pradėti Formozą ginti.

JAV SUSIRŪPINUSI PENKTAJĄ KOLONĄ

Visus labai nustebino JAV senato vienbalsis nutarimas praversti įstatymo projektą, kuriuo būtų uždraustas komunistų partijos veikimas. Kada šis įstatymas prezidento Eisenhowerio bus pasirašytas ir tuo pačiu įsigalios, dar nežinoma. Tik yra žinoma, kad prez. Eisenhoweris nebuvo linkęs tokį įstatymą išleisti, nes jis mano, kad viešai veikiančią kom. partiją galima lengviau kontroliuoti. Tačiau, iš kitos pusės, JAV politikai — tiek respublikininkai, tiek ir demokratai — įsitikino, kad ši partija yra akla Maskvos tarnaitė ir kartu penktoji kolona valstybės viduje. Ji ne tik padeda išduoti visokias karines paslaptis, bet kartu įgalioja savo narius dirbti svetimai valstybei, šnipinėjant ir padedant Kremliui atsiųstiems šnipams. Kokios reikšmės ir kokių pasėkų turės, kai partija bus galutinai uždaryta, sunku pramatyti. Bet galima manyti, kad daugeliui buvusių uolių komunistų tarnų nelegalus veikimas bus nepakeliamas, kiti nueis į pogrindį, o daugelis — į kalėjimus. Savime aišku, kad komunistų veikimas susilpnės, bet jo pavojus vis tik liks, nes dalis komunistų tęs savo darbą slapta. Pasaulio akyse partijos uždarymas yra didelis komunizmo pralaimėjimas. Galima manyti, kad amerikiečiais paseks ir daugiau valstybių.

EUROPIEČIAI NESUTARIA

Europos sostinėse jau nuo seno eina tas pats ginčas —

kaip suderinti Europos Gynybos Bendruomenėje vokiečius su prancūzais. Aiškiau kalbant, kaip prancūzus įtikinti, kad jie labiau pasitikėtų vokiečiais, o mažiau Maskva. Ne tik G. Bidault, Laniel, Schuman ir kitų buvusių ministerių pirmininkų ir užs. reik. ministerių pastangos nuėjo veltui, bet, atrodo, bus veltui visas darbas ir dabartinio min. pirm. Mendès France, kuris parodė šiuo atžvilgiu gerų norų. Vokiečiai padarė daug ir sunkių nuolatų, bet prancūzai dar vis negali jų projekto priimti. Be prancūzų kaip ir be vokiečių negali būti bendros Europos gynybos. Bet, jiems nesusitariant, gali amerikiečiai greičiau paaukoti prancūzus negu vokiečius, nes šie pastarieji yra pavoresni ir geresni kariai. Tada susidarytų nauja santarvė, prasidedanti

Bonnoje ir besibaigianti Washingtone.

Tuo tarpu Anglijos darbiečių vadai važinėja po komunistinius kraštus ir nori įtikinti komunistų vadus, kad jie geriau susitartų su vakariečiais. Maskvoje Malenkovas juos priėmė su diplomatinio mandagumu, bet vargu ar taip vyks Pekine, kur iki šiol dar kalbasi tik su antraeiliais vadukais. Tuo pačiu metu, kai Attlee su savo palydovais lankstosi prieš kiniečius, jų vadai skelbia, kad Formoza bus „išlaisvinta“. Dėlto niekas netiki, kad šis anglių politikų nusizeminimas atneš kokios naudos pačiai Anglijai, o juo labiau Vakarams. Komunistai viena kalba, o kita daro. Galima laukti, kad jų darbai greitai parodys Kremliui naujus siekius. — P. S.

Albos Kunigaikštienė

GOYA

Okupuotoje LIETUVOJE

KOVA PRIEŠ „BANDITUS“ PAVERGTOJE TĖTYNEJE

Visus, kurie jų režimui priešina si su ginklu rankoje, bolševikai vadina „banditais“. Kalbėdamas apie Lietuvos „banditus“, pulk. Burleckis (į vakarus pabėgęs sovietų MVD karininkas), pakartotinai pabrėžė, kad tai ne banditai, o patriotai, narsūs kariai, kurių bolševikai niekad nėra ginklu ir kovoje nugalėję. Prieš jam atvykstant Lietuvon ten jau ėjo „valymai“. Vadinasi, Lietuvos „išlaisvinimas“ žmonėms atnešė egzekucijas, deportacijas, tardymus, sovietinę aroganciją, vienkienį ir istisų kaimų deginimą. 1944-45 metų „valymo“ metu, ludininko žiniomis, dalyvavo šie daliniai: 1. Maskvos šaulių divizija ypatingiems reikalams, dvi divizi-

jos operatyvinių dalinių ypatingiems reikalams (štabas Vilniuje) su viršininku gen. Vetrovu 23, 24, 94, 85, 97 „pagrindiškų“ specialinių (rinktinės), gausybė milicijos, „liaudies gynėjų“ (stribų), partinis aktyvas ir reguliariosios raud. armijos daliniai, jų tarpe — specialūs baudžiamųjų ekspedicijų vienetai.

Visas kraštas buvo padalintas į operatyvinius sektorius, iš kurių ludininkas atsimeina Vilniaus, Kau-no, Šiaulių, Trakų, Panevėžio, Tauragės ir Jurbarko apygardas. Kiekvienai apygardai buvo skiriamas „načalnikas“ — politinis įgaliotinis — su MVD pareigūnais, atsiųstais iš Maskvos, ir operatyvinio sektoriaus atstovai — kariškiai. Tokių B. atsimeina gen. Vetrovą, gen. Ličkovskį (Tarybų Sąjungos „did-

Prekybininkų ir pramoninkų vertimus, įvykęs š. m. liepos mėn. 31 dieną, savo išdavom prašoko geriausias rengėjų viltis. Virš 400 rinktinė Lietuvos visuomenės svečių, užpildžiusių erdvę Lietuvos Salę Avellanadoje, dar kartą vaizdžiai parodė, kad Sąjunga randa kaskart daugiau supratimo, įvertinimo ir pritarimo. Nemažesni pasisėkimą turėjo ir Sąjungos įkūrimo aktas, įvykdytas laike vermuto. Istoriinius Sąjungos įsteigimo dokumentus pasirašė virš 60 narių-steigėjų, kurių daugelis apsimokėjo nario mokesčių 12 ir net 18 mėnesių pirmin. Nemaža anksčiau prisirašiusių narių-steigėjų negalėjo dalyvauti vermute. Steigiamasis aktas lieka atviras jų pasirašymui artimoje ateityje. Sąjunga tokiu būdu įžengs viešam gyvenimui su virš 100 narių-steigėjų ir atvira visiems geros valios tautiečiams, kurie įvertina Sąjungos visuomeninius, tautinius ir ekonominius tikslus.

Sąjungos narių-kūrėjų tarpe matome mūsų žymiausias prekybininkus ir pramoninkus, asmenis, užimančius atsakingas vietas stambiose bendrovėse, Lietuvoje išėjusius mokslo agronomus ir inžinierius, jaunimo sambūrių vadovus, organizacijų atstovus. Jų dalyvavimas leidžia laukti greito Sąjungos išsivystymo ir stiprėjimo. Tenka atminti, kad šiame krašte lietuvių pramoninkų ir prekybininkų priekaitome šimtų. Yra šimtai jaunuolių, einančių prekybos ir pramonės mokslus. O kiek tūkstančių tautiečių Argentinijoje dirba atsakingose vietose gamybos ir prekybos įstaigose, valdo įvairias įmones, verčiasi vienu ar kitu amatu? Visi jie sudaro skaitlingą ir pažangų, nors ir dėl savo išsisklaidymo nepajėgų Lietuvos visuomenės sluogsnį. Daugumai jų susijungus, būtų nesuskaitomos progos išnaudoti kiekvieno ir visų gėrbūvini tas plačias finansines, ekonomines ir kredito galimybes, kurios šiame krašte yra atviros pajėgiems ir atsakingiems sambūriams; susidarytų sąlygos lietuviškų įmonių sparčiam išsivystymui ir stiprėjimui; lietuviškas jaunimas, kurio sugebėjimai, mokslas ir darbas dabar tarnauja daugiausiai svetimam gamybos ir prekybos imonių pažangai, turėtų progos prisidėti prie savųjų klestėjimo; būtų galimybės prienamom sąlygom pasinaudoti visais šiais laikais reikalingais patarnavimais bei patarimais, kurie apsaugotų nuo klaidų ar neapsižiūrėjimų, dažnai kaštuojančių daug pinigų, nemalonių ir sveikatos.

ALPP Sąjungai sustiprėjus, Argentinijos lietuvių kolonijos veidas taip pat iš pagrindų pasikeistų.

vyrį!), pulk. Medvedjevą, 95-tos pasieniečių rinktinės vadovą, pulk. Skorodumovą ir kitus. Tuo pat laiku prie Lietuvos komunistų partijos centro komiteto atidaromas „specialus orgbiuras“, kuriam vadovauja iš Maskvos atkeltas visos Sąjunginės kompartijos ek narys Suslovas. Šis pareigūnas, nors formaliai žemesnio laipsnio už Lietuvos kom. partijos galvas, vadovauja visai akcijai ir yra atsakingas už jos eigą. Tasai „orgbiuras“ atsakingas tik Maskvai, o jo uždavinys — įtvirtinti tarybinę valdžią Tarybų Lietuvos teritorijoje. Jis koordinuoja ir telkia visą vietinį valstybinį ir partinį aparatą vienam tikslui — sužlugdyti pasipriešinimui, likviduoti patriotinei lietuvių tautos rezistencijai. Karininko sektoriui vadovauja vidaus reikalų komisaras gen. Bartašiūnas. Jo štabas sudarytas iš visos Sąjunginių NKVDistų.

Kovai prieš partizanų koncentruojamas didelės NKVD pajėgos. Partizanai gerai ginkluoti, jų esama visur ir niekur. Ginkluoti tiek vokiškais, tiek rusiškais ginklais, kai kur minosvaidžiais, artilerijos pabūklais, o vietomis net ir lėktuvais. Prienų-Rūdos girių kvartalai mėnesiais dieną naktį „šukuojami“. Be rezultatų. Pagauti partizanai patys žudosi, nepavyksta tarpe jų įkūsti agentų, tardomi neišduoda paslapčių — net po didžiausių kanikinimų. Nustatoma, kad jie turi susikrovę dideles atsargas. Kariuomenė greit pavargo — ir iš tarybinės valdžios „įtvirtinimo“ nieko neišėjo. Tada griebtasi desperatiškų priemonių. Skelbiama amnestija „banditams“, kurie savo noru pasiduos, atiduos ginklus, ir net pažadama pagalbos legalizuotis: dokumentai, darbas, asmens neliečiamybė. Pasisekimas — lygus nu-

Susidarytų sąlygos stipriai spaudai, lietuviškam teatrui, moderniškiems pilietiniams ir jaunimo klubams, kurie apsaugotų jaunąją kartą nuo išsibarstymo po vietinius klubus, labdaros ir kitom įstaigom, kurios visos pastatytų mus šalia kitų kultūringų tautinių sluogsnų šiame sveitingame krašte.

Tiems, kurie suabejotų dėl šių tvirtinimų, norėčiau priminti, kad Sąjunga TIK su vienu tūkstančiu narių ir TIK su 10 pesų mėnesinio nario mokesčio vienu metu bėgdyje sukeltų virš 100.000 pesų kapitalo. Pridėkim parengimų ir švenčių pajamas, paskolas ir žukas bei tuos kreditus, kurie Sąjungai susidarytų pasiekus reikalingo atsakingumo ir pajėgumo. Pamaty-sim, kad po trijų metų Sąjunga savo finansiniais ištekliais galėtų įvykdyti, be jokio narių apskunkinimo, pačius drąsiausius užsimojimus.

Mūsų tarpe tebeužtikame tautiečių, šiaip labai nuosirdžių ir susipratusių, kurie Sąjungos reikalą pasisako: „palauksim — pažiūrėsime“. Žinoma, atarga — geras daiktas... bet norėtusi jų paklausti: jei didžiųjų žygijų ir darbų didieji vykdytojai, kaip Hanibalas, Cezaris, Aleksandras, Vytantas, Mindaugas, Gediminas, San Martinas, Vašingtonas, Bolivaras, Magelanas, Vasco de Gama, Kolumbas, Napoleonas, Nelsonas ir šimtai kitų, būtų pažvelgę į viską per „palauksim — pažiūrėsime“ akinius, ar būtų savo gyvenime ko pasiekę? Ar mes patys ko pasiekiam, pradėję nuo „palauksim — pažiūrėsime“? Tikrai manyčiau, kad ne...

ALPPS nariai-kūrėjai, jos Valdyba, stebukly neuveiktų, kad ir kažin kaip bandytų. Jie sudarė sąlygas, atidarė duris tolimiesiems darbams ir žygiams, kurių įvykdymas priklausom nuo mūsų rinktinės visuomenės prisidėjimo, asmenine veikla ar vien nario mokesčio užsimokėjimu. Pasiekus kad ir 1000 narių, dabar atrodo stebuklai galės virsti tikrove. ALPPS Valdyba, susidedanti iš p. p. Čikšto, Eidukonio, Sruogos, Brazdžiaus, Geigo, Kanapinsko, Runimo, šulnio ir Survilos, yra pilna geriausių norų ir tvirtų pasiryžimo. Vienodai yra nusistatę ir nariai-kūrėjai. Artimoje ateityje Valdyba rengiasi pradėti vykdamą sumanymų ir planų, kurie yra įmanomi dabartinėse sąlygose ir kurie galės būti išvystyti Sąjungai augant narių skaičium ir finansiniu pajėgumu.

Kviesdama į didžiąją lietuvišką talką, ALPPS Valdyba primena visiems tautiečiams amžiną vienybę ir galybę dėsnį — visi už vieną ir vienas už visus!

L. SRUOGA

liui.

Tuo pat metu 1944 m. rugsėjo mėnesį Panevėžyje šaukiamas operatyvinių įgaliotinių slaptas pasitarimas. Į jį atvyksta ir pats Burleckis. Jame dalyvauja LKP ek sekretorius A. Snieckus, gen. Bartašiūnas, operatyvinių apygardų įgaliotiniai, vienetų vadai ir pavaduotojai politiniams ir propagandos reikalams bei vietinių NKVD teritorinių vienetų pareigūnai. Pasitarimui vadovauja tuometinis vidaus reikalų komisaro Berijos pavaduotojas Kruglovas (dabartinis vidaus reikalų ministeris) su specialiais Berijos ir Stalino įgaliojimais. Jis pirmiausia duoda padėties apžvalgą, išpeikia Sniečkų ir Bartašiūną, kuriems išreiškia asmeniškai draugo Stalino ir politbiuro nepasitenkinimą operacijų eiga. Jis įsako iš „žodžių pereiti į veiksmus“. Reikia atimti iš banditų „bazę“, kuria jie remiasi: tai — šeimos nariai, „buožės“, inteligentai, giminės. Jis įsako šią visą „bazę“ išdeportuoti. Įsako sustiprinti agentų veikimą panaudojant provokatorius. Pini-gas, esą, rolės nevaiddina. Visomis priemonėmis reikia naudotis: papirkimu, žudymu, patriotiniais jausmais, tardant esančios leistinos visos priemonės. Esą, tačiau viena sąlyga: reikia būtinai išspausti teisybę. Tuo pat metu reikia laukti naujų karinių operacijų išdavos. Naujai bus valomi miškai, laukai ir gyvenamosios vietos. Čia reikia naikinti partizanų — „banditų“ — „gyvąją jėgą“. Kas valymų metu bėga, traukiasi — šaudyti be tardymo, jeigu pabėga kas nors — „banditas“ ar ne — į kokią nors gyvenamąją vietą — ją sunaikinti. Gyvuliai, paukščiai ir t. t. perduodami vietinės kompartijos organams.

(Nukelta į 2 psl.).

ELLOS VIERON LA URSS...

Quando se habla sobre el turismo y los turistas al otro lado de la cortina de hierro, no se debe imaginar que se trata de un turismo libre, normal, tal como en otras partes. El "turismo" soviético — así del exterior como del interior — es tan raro, como todas las cosas y los conceptos de la vida soviética. Así como el habitante de la URSS en el interior del país, sin permiso policial no puede transitar de una provincia a otra, ni a veces de una ciudad a otra, tampoco ningún extranjero, sin una especial invitación o aprobación del gobierno puede obtener la visación para entrar en el "paraíso", y ya entrado no puede trasladarse donde y como lo desea.

Por lo tanto el "turismo" soviético está severamente controlado y reglamentado por la policía política, y los extranjeros invitados o permitidos en la URSS son huéspedes y protegidos del gobierno soviético. Ellos no son invitados de los rusos ni de gente de los países sojuzgados y no pueden aproximarse ni conocer a la masa del pueblo. Los extranjeros, al otro lado de la cortina de hierro sólo pueden ver y oír tanto y aquello, cuanto y como los guías oficiales les enseñan y les dicen. Ellos pueden ver solamente esos lugares, viajar únicamente por los caminos, conversar sólo con aquellas personas, aposentarse nada más que en esos hoteles, donde los guías gubernamentales (junto con los agentes de la policía política) de antemano los planean y preparan.

Por lo tanto, sarcásticamente suenan las orgullosas manifestaciones de algunos comunistas mundiales y sus camaradas de ruta, de que ellos visitaron a la Unión Soviética libremente, que libremente se informaron, que libremente vieron y oyeron todo y, por lo tanto, a su regreso "pueden referir la real verdad".

Acerca de la libertad comunista y su verdad, claro está, no hay nada de qué hablar. Su lógica de razonamiento y de expresión es muy particular.

Pero en el mundo libre, promueven mucha confusión esos llamados independientes liberales y demócratas — diversos intelectuales, artistas, políticos y otras personas destacadas — que no siendo miembros del partido comunista ni sus públicos simpatizantes, sin embargo se han dejado enredar por los comunistas. Entre ellos se puede encontrar de todo: comenzando por alguno que otro laureado del premio Nóbel y terminando por los simples periodistas; comenzando por primeros ministros fracasados, terminando por abogados, ingenieros, maestros y tipos mezquinos.

Todos estos "eretinos útiles" para la causa comunista, muchas veces tal vez posean más ingenuidad que

inteligencia, más buena voluntad que circunspección y sobre todo más vanidad, porque, hete aquí que estos tras de la cortina de hierro, fueron privilegiados estuvieron invitados "informados", agasajados y algunos hasta obsequiados con el premio Stalin...

¿Pero es que acaso comprenden bien, por qué sólo a ellos y no a otros se les hicieron esas excepciones? ¿Saben, acaso, a qué precio compran la benevolencia comunista? ¿Saben ellos, en qué red caen y qué carga de obligaciones se imponen? ¿Saben ellos, que antes de que les fuera ofrecido asistir a los congresos soviéticos de "paz" o similares, o para ver la "real Unión Soviética", en primer lugar sus candidaturas fueron varias veces cernidas en los cuarteles generales de los partidos comunistas locales, en los consulados de la URSS y en el centro de la MVD de Moscú? ¿Acaso saben ellos, que allende la cortina de hierro no existen científicos, políticos, artistas ni sindicatos libres y que todos sus representantes, con quienes se permite que conversen los invitados del exterior son elegidos y amaestrados previamente por la policía política con todas las apariencias de "representantes auténticos del pueblo soviético"? Y finalmente, ¿saben acaso, quién ha financiado en realidad sus viajes y estadías en los hoteles especiales?

Si a ellos se les han mostrado algunas fábricas ejemplares, algunos edificios magníficos, algunas escuelas ejemplares y algunas obras públicas gigantes, etc., ¿acaso comprendieron bajo qué esclavitud se encuentran la mayoría de los obreros de las fábricas soviéticas, en qué miseria (según el propio Krushchev: ¡en estado deplorable!) viven todos los koljosistas y qué clase de tragedia se esconden en la historia de los canales, ferrocarriles y otros trabajos públicos soviéticos, de esa "creación socialista" a la que se sacrificaron millares de vidas de esclavos del trabajo forz. do?...

No, estos "eretinos útiles", a través de los enrojecidos lentes de sus anteojos no han visto la realidad soviética, así como tampoco pudieron ver (¡por suerte sua!) ni los millares de campamentos de trabajo forzado, ni las prisiones soviéticas, ni toda esa famélica, harapienta, atemorizada y apática realidad soviética. Ellos miraron, pero no vieron. Escucharon, pero no oyeron. No lo quieren decir enteramente.

Empero hubo de aquellos, que vieron y sintieron en verdad la realidad soviética y tuvieron la suficiente valentía para denominar las cosas por su verdadero nombre. Nos referiremos acerca de esto en otra oportunidad. C. Verax.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

(Atkelta iš 1 psl.).

Baigdamas Kruglovas išreiškė viltį, jog pareigūnai parodys, kad jie esą verti tokio didelio vidaus rekali komisaro, kį ck-to ir vyriausybės pasitikėjimo. Operacijos reikia baigti greit ir pagrindinai.

Ir buvo tie įsakymai vykdomi! Bet kaip! Žmonės imta masiškai žudyti, kaimai deginti, belaisviai kankinti ir daužyti. Čia liudininkas duoda visą sąrašą kankinimo priemonių, kurias šlykštu ir pakartoti. „Lietuvių tauta dūšavo ir plūdo krauju — tačiau ji nepasidavė“, sako pulk. Burleckis. Jis sako, kad jo dalinys dalyvavo „likviduojant“ pietinės Lietuvos partizanų vadą Miškinį. Tačiau ir šios priemonės neprivėdė prie vadina mojo „banditų“ likvidavimo. Galiausiai patys partizanai nutarę savo išorinę veiklą sustabdyti. Jie esą pamatę, kad aktyvus priešinimasis atnešas milžiniškų nuostolių ir kad greit neduos kitų rezultatų. Todėl Lietuvos partizanų vadovybė nutarusi pakeisti savo taktiką — idant išgelbėtų kadrus, kaip pareiškė liudininkas. Tik dėl to „sustiprėjė“ sovietinės valdžios režimas Tarybų Lietuvoje.

Pulk. Burleckis buvo perkeltas į šiaurės Rytprūsins ir į Lietuvą grįžo 1949, kur išbuvo iki 1951 m. pabaigos. Grįžęs jis jau radeš vadams kolchozus. Kolchozinimo metodai — tie patys, kaip Rusijoje, — lydimi tūkstančių deportacijų. Burleckis kviečia netikėti sovietiniais melo statistikomis apie kolchozus. Lietuvoje kolchozininkai neatėina iš ryto į darbus. Vos vos pavyksta juos varu privaryti prie darbo apie kokią 11—12 valandą, ir tai tik pusę arba du trečdalius. Švenčių dienomis ar turgaus dieną jie visai nepasirodo. Jie mieliau dirba, gerai ir sunkiai, savo namuose. Tokia padėtis verčia sovietus sėjos ir dagos metu pagalbon žemės ūkio darbams atlikti pasiūsti kariuomenės dalinius. Jisai sako, kad tai labai blogai atsiliepia į kareivių politinę moralę, nes jie patys yra daugiausia ūkininkų vaikai, ir greit išsivysto tarp jų ir kolchozininkų solidarumas, kurio labai nemėgstanti partinė valdžia. Partizaninio judėjimo ranka vis dar tebejuočiama. Čia vienu, čia kitu dingsta ypač pasizymėje pareigūnai, kurie išvežami į pelkes ar miškus. Būdinga, kad daugiausia keršijama Lietuviams komunistams, kurie laikomi išdavikais. Kitas Rusijos tautas partizanai mažiau liečia, žinodami, kad jie yra tik akli įrankiai.

Ir tuo metu dar ėjo kovos ir valymai, kuriuos vykdė teritoriniai MVD daliniai: dvi operatyvinės kariuomenės divizijos, antrosi bei 4-oji divizija, vadovaujama Vetrovo ir gen. Pijaščiovo. Blogiausia bolshevikams tačiau buvo tai, kad pairo jų pačių karių moralė. Vis dažnėje kareivių perbėgimai pas partizanus. Pats pulk. B. sako, kad tokių žiaurumų, kaip Lietuvoje, jis nėra išgyvenęs per visą savo „karjerą“, kad tokių laisvę mylinčių žmonių niekur nėra matęs ir kad tik ten, Lietuvoje, galutiniai įsitikinę sovietinės sistemos pragaistūgumu, apsisprendę iš to pragaro sprukti.

Taip byloja apie Lietuvos aktyvų pasipriešinimą vienas iš jo buvusių naikintojų, pats akivaizdžiai stebėjęs mūsų tautiečių nuostabią drąsą, pasiaukojimą ir savojo krašto meilę. (Elta).

* JAV prezidentas Eisenhoweris rugsėjo 22 d. pasakelbė tautine maldos diena. Prezidento deklaracijoje kviečiami visi amerikiečiai tą dieną dėkoti Dievui už visas suteiktas malones ir melstis, kad Jis suteiktų palaimos pastangoms kovoje už pasaulio taiką. Tai bus daroma kasmet.

jos skaiestybės įrodymus.

Kaipio mokytojai, daug kartų man teko dalyvauti egzaminų komisijose ir egzaminu neišlaikiusiems kandidatui pasakyti, kad, vyruk, turi dar pasimokyti. Tokio egzaminatoriaus pasakymo niekas negali pavadinti „koliojimusi“. P. Valionis susirinkime prieš publiką tarsl irgi laikė egzaminą, kurį paskiau pakartojė raštiškai per laikraštį. Kiekvienas kalboje ar rašyme nusimanantis žmogus pasakys, jog p. Valionis dar neišlaikė egzaminų iš sugebėjimo suprasti šventraščio kalingas. Nebekalbėsiu apie kitus teksto prasme.

VYTAUTAS RYTEIVIS

KŪNO MANKŠTA IR SVEIKATA

Pagaminkime patogų, minkštai išklotą, pailgą lovį ir ten paguldymime savanorišką tinginį. Kad pastovius patogumus mėgstas žmogus nenuobodžiautų, duokime jam viską, ko tik jo siela ir pilvas geidžia. Duokime jam visas šio laikotarpio linksmybes — gerti ir valgyti geriau ir daugiau, kaip kadaise buvo karaliams duodama. Ir taip kelta metų tą guolio „čempijonų“ papenėje ir palepinę, iš kadaise buvusių žmogaus gausime ligotą ir pilvotą pabaisą, kurio visi raumenys bus sunykę, išsekę ir protas atbukęs. Jis negalės lengvai atsistoti ar ant kito šono apsisverti ir taip pat nebegalės spręsti jokių gyvenimiškų problemų.

Kad išvengus panašaus likimo su minėtoju tinginiu, reikia mūsų kūną judinti, mankštinti ir ne bet kaip, bet tikslingai, sistematiškai ir naudingai.

Mūsų priešistoriniai ir istoriniai bočiai ir prabočiai pakankamai judėjo ir buvo stiprūs bei sveiki. Jie negalėjo nejudėti. Judėti juos vertė nepaprastai sunki to laiko kova už būvį. Mūsų prabočiai, norėdami valgyti, turėjo bėgti greitai ir miškai, besivydami bėgantį maistą gyvio pavidale, turėjo greitai vandenį plaukti ir žiliai nerti, norėdami pasigausti blizgantį skanėsį — žuvį. Taip pat turėjo pašėlusiai greit bėgti ir šuoliai lipi į medį nuo žmogų besivejančio žvėries. Sunikiai turėjo dirbti, besikasdami savo gyvenimui arvus, vėliau statydami lūšnas, trobas ir namus. Sudėtingą mankštą turėjo daryti, vesdami amžinas kovas su savo bendražmogiais. Tuo būdu mūsų protėviams pakako sudėtingų judesių ne tik būti sveikiems ir stipriems, bet kartu ir jų kūnas tobulėjo, ėjo į gražnesias formas, sudarydamas gražesnią harmoniją. Kūnas ir dvasia darė nenutrūkstamą pažangą.

Tai buvo senais ir nepaprastai kieto gyvenimo laikais. Bet šiais mašinių laikais gyvenimo diktuojamų judesių ne tik nepakanka, bet daugelis mūsų profesinių judesių ir „nejudesių“ yra kenksmingi mūsų kūno ir dvasios sveikatai. Ar mes dirbame fabrike, ar į ežį susirietę sėdime raštinėje, ar trinpinėjame parduotuvių, ar sėdime mokslo suolo, ar darome didelius žygius, tūpėdami namų apyvokeje, — tų duonos pelymo judesių nepakanka kūnui išlaikyti sveikam ir stipriam. Kasdieninio darbo judesiai yra vienašališki, monotoniški ir įkyrūs. Dažniausiai viena kuri kūno dalis yra perkrauta ir išvarginta, o kitos nieko neveikia per istisus mėnesius. Pervargintos kūno dalys kenčia, surembėja ir menksta nuo perkrovimo, o nieko neveikiančios kūno dalys nyksta ir išsenka. Daugelis profesinio darbo judesių neabejotinai yra kenksmingi sveikatai, pvz. visi tie darbai, kur vyksta nuolatinis kūno drebinimas (suspausto oro kalnai grindiniams ardyti, kiedijimo mašinų ir kt.). Nuo šių virpančių darbų susergama nugarkaulio ligomis. Neabejotinai kenksmingas yra raštinės darbas: krūtinė įdumba, susiaureja, pečiai pasiduoja į priekį, o to pasekoje krūtinės lasta sumazėja, plaučių dalis lieka neveikli ir ten patogiai savo lizdus įsitaiso džiovos bacilos. Iš viso nejudinama kūno dalyse, kur vyksta susilpnėjimas ir nykimas, įsiveisia ligų sukėlėjai ir veda prie susirgimų. Be to, nejudinamame ir nemankštinate kūne vidaus organų padėtis ir jiems skirtingai erdvė yra iškraipoma ir sumažinama. Svarbiausias sveikatos šaltinis — kraujo apytaka yra sutrukdoma ir užtvenkama visame mūsų organizme dėl kraujo takų susiaurėjimų ir sukalkėjimų.

Kad trūkstamus judesius papildžius ir kenksmingų judesių daroma ar padaryta žala pašalinus, reikalinga laiks nuo laiko daryti dirbtinius ir tokius pilnus judesius, kurie nepalikyt nepaliesto nė vieno raumens ir raumenėlio.

Kūno mankštos sistemų yra labai daug. Jos ne visas ir ne visiems yra tinkamos. Kas tinka 20 metų jaunuoliui, tas netinka 50-ties metų vyruui ar 12 metų vaikui. Kas tinka „Tarzanui“, tas netinka žemiškajai deivei. Kas tinka sveikam, tas netinka ligoniui, tik iš lovos išlipus. Bet nėra nė vieno žmogaus, kokių jis kūno formų beturė-

tų ir kokioje sveikatoje bebūtų, kad negalėtų prisitaikyti sau tinkamos sporto rūšies, kurios dėka galėtų stiprėti, išlaikyti sveikatą ir sulaukti ilgo amžiaus.

Silpnas žmogus, sėdėdamas kėdėje ar lovoje, gali sportuoti ir gydytis. Judesiai su atitinkamais kvėpavimo pratimais sveikatos srityje daro tiesiog stebuklus. Gilūs, tikslingi kvėpavimo pratimai grynina ore ar prie atdaro langu yra geriau už geriausias vaistus. Kvėpavimo galima pagydyti kraujo spaudimą, nervinius galvos skausmus, palinkimus peršalimui, krūtims ir širdies spazmas, arterijų sukalkėjimą ir daugelį kitų ligų. Mažos sveikatos ir senyvo amžiaus žmonės, prieš pradėdami pastovią ir tikslingą kūno mankštą, turi pasitarti su sporto ir sveikatos žinovais.

Jaunimui ir senstelėjusiems jaunuoliams yra labai naudingas krepšinio žaidimas. Krepšinio žaidime įeina beveik visi reikalingi judesiai, kurie paliečia veik visus raumenis.

Kenksmingi dalykai yra šie: perilgas buvimas neapsirengus saulės spinduliuose; perilgas mirkimas vandeny; perdidelis pervargimas bet kurioje sporto srityje. Po sporto, sušalus, reikalinga saugotis skersvėjo ir staigaus kūno atvėsimo, negerti didesnio kiekio šalto vandens. Visiškai, kaip kūno mankšta, yra kenksmingas boksas. Boksininkas turi skaitytis su šlomis pasekomis: būti sužalotam; būti užmuštam; tapti garsenybe, laikurį laiką turėti daug pinigų ir po to puspročiu liūdinti baigti savo gyvenimą.

Baigiant apie kūno mankštą, kaip sviesų pavyzdį, reikia paminėti vieną sportiškiausių pasaulio tautų, būtent Suomiją. Nėra kitos tautos pasaulyje, kur tokiu mastu plačiojiose masėse būtų vartojamas sportas. Suomija turi apie keturis milijonus gyventojų, o sporto organizacijose yra 800.000 narių. 1941 m. gegužės mėn. suomių su švedais darė sportines žygio varžybas kiekvienai savoje valstybėje. Tame žygyje vyrai turėjo padaryti per tam tikrą laiką 15 km, o moterys ir vaikai po 10 km. Žygyje dalyvavo 1.580.000 suomių. Tai reiškia, beveik kas antras suomis dalyvavo žygyje. Seniausias amžiumi dalyvis turėjo 94 m.

Suomijoje sportas yra tautos gyvenybės reikalas. Ir tik sporto dėka suomių tauta yra viena sveikiausių, o moraliniu atžvilgiu jie lenkia kitas tautas. Jie yra taip pat ir švairiai, nes turi iš viso 553.000 kroninių pinigų. Suomijoje alkoholis yra valstybės tvarkomas ir nėra jokia patvirtusio faktinio gyvenimo. Visas viešas gyvenimas ten baigiasi 11 val. vakaro. Suomis naktį miega.

Tai gi, sveikame kūne — sveika dvasia!

TAIP ATSIDEKOJA SOV. RUSIJOJE

Gyventi Sovietų Rusijoje nėra dalykas toks jau paprastas ir be pavoju. Tai aiškiai galime matyti iš žemiau paduodamų žinių apie komunistinio „rojaus“ didžiūny likimą.

Buvo sušaudyti ar kitu būdu nužudyti kaip išdavikai ar šnipai:

devyni ir 11 buvusių ministerių 1936 metais;

penki iš 7 buvusių Vyriausiojo Vykdomiojo Komiteto prezidentų;

keturiadsimtis trys iš 53 buvusių komunistų partijos centro komiteto sekretorių;

penkiolikla iš 27 žymiausių komunistų, paruošusių 1936 m. konstituciją;

šešiasdešimtis iš 80 vyriausios sovietų karinės tarnybos narių;

trys iš kiekvienų 5 maršalų ir visų, išskyrus Staliną, iš pirmojo politinio biuro, Lenino sudaryto 1917 m. revoliucijos metu.

* Dr. Pr. Padalis jau atvyko iš JAV į Europą ir dirba Am. Balso Lietuviškame skyriuje — pavaduos išvykstantį į JAV atostogų skyriaus vedėją J. B. Laučką. Pulk. K. Griniūns eina atsakingais pareigas Am. Balso rusų skyriuje. A. B. centras iš New Yorko perkeliama į Washingtoną.

Dr. J. Mačernis.

NENORĖDAMAS TIESĄ PALIUDIJO

Parašiau straipsnelį apie tai, kaip yra suvedžiojami religijoje nenusimanantieji žmonės, ta proga nedaugeliu eilučių paminėdamas ir savo atsilankymą liet. protestantų susirinkime, nurodymas nei kada tai įvyko, nei kur, nei kas tenai kalbėjo. Nurodžiau tik tai, kaip, žaidžiant pavieniais šventraščio sakiniais, skelbiamas yra krikščionybei priešingus pažiūras. Nieko negaliu turėti prieš tai, kad paskiau per spaudą p. K. Valionis pasiskelbė esąs minėtųjų klaidinančių pažiūrų skelbėju. Jeigu savo keliais sakiniais nebūčiau sugebėjęs tiksliai nusakyti anas klaidingąsias mintis, p. Valioniu nebūtų galėję ateiti ir į galvą išsišokti su savo prisipažinimu. Rašiau norėdamas prisidėti prie žmonių akių atidarymo. Negalėjau manyti, kad šiame darbe surasiu kaip tik pačiame pone Valionyje geriausią bendradarbį, nes ar begalima geriau parodyti, kokių kvalifikacijų esama žmogaus, kurs sakosi vadovaujęs tam tikros pakraipos asmenims, kaip tai padaro patsai p. Valionis savo raštu? Tad didelį jam ačiū už tai!

Sakoma, jog ir meluoti reikia su saiku. O juodindamas Lietuvą p. Valionis tikrai jau užmiršo bet kokį saiką. Pasak jo, Lietuvoje visai nebuvę laisvės protestantams, nebuvę sąžinės — religijos laisvės. Deja,

buvo kaip tik priešingai, — bedieviai ir kitatikiškai be atodairis varė per mokyklas katalikų tėvų vaikų nukriškėdionimui. Katalikų nuolaidumas ir tiesiog savęs negerbimas pasireiškėdavo prie kiekvieno susidūrimo su bedieviu ar kitatikiu maža mažu. Greičiau savo teisių nebojimu, o ne netolerancija reikia kaltinti liet. katalikus.

P. Valionis nurodo vieną — kitą šventraščio vietą, kur pasakoma, kad žydai keturis vyrus pavadino Išganytojo broliais. O Lietuvoje ar jis negirdėjo, kaip dažnai pusbroliai vadinami yra broliai? Mano tėvas turėjo tolimą giminaitį, o šis turėjo jaunesnį už mane sūnų. Tiek tasai sūnus, tiek jo tėvai mane nevardino kitaip, kaip to jaunuolio broliu. Mano mama mirė vos man užgimus. Tad pagal p. Valionio „logiką“ reikėtų manyti, kad tas „brolis“ gimė iš mano mamos, jai jau kelis metus praleidus po žeme. Tokia „logika“ kaip tik tinka „laisvam“ žaidimui šventraščio sakiniais.

Ne tik pati švč. Marija pabrėžia Evangelijoje savo skaiстыbę, bet ir jos vienintelis sūnus, mirdamas ant kryžiaus, tai patvirtino pavesdamas ją šv. Jono globai. Jeigu švč. Marija būtų turėjusi daugiau sūnų, šitoksai pavidimas nebūtų buvęs reikalingas. Nebekalbėsiu apie kitus teksto prasme.

Motėris ir GYVENIMAS

Skyrių veda ONA KAIRELIENĖ, Helguera 2740, Avellaneda.

J. VEDEGYS

MOTERYS RAŠYTOJOS MŪSŲ LITERATŪROJE

SATRIJOS RAGANA

Viena iš žymesniųjų moterų rašytojų, grindusi savo kūrybą lyrinio idealizmu, kartu derinama ir krikščioniškąjį auklėjimą, kaip garsojo prof. Foersterio sekėja, yra Marija Pečkauskaitė - Satrijos Ragana.

Marija Pečkauskaitė gimė 1878 m. vasario mėn. 24 d. Medingėnų dvare Telšių apskr., Zemaitijoje. Kūdikystę praleido ir augo savo tėvų Labūnavos dvare. Pavandenės parapijoje. Pradžioje Mariją mokė namų mokytojos namuose, kol 1892 m. ji įstojo į 3-ją Peterburgo šv. Kotrynos gimnazijos klasę. Bet, būdama iš prigimties silpnos sveikatos, greit turėjo apeisti gimnaziją ir, kiek sustiprėjus, vėl namuose mokėsi. Tuo būdu namų mokytojų padėdama išėjo visos gimnazijos kursą ir gerai pramoko rusų, lenkų, prancūzų ir vokiečių kalbas. Mokėsi ir muzikos.

Marijos tėvas Anupras Pečkauskas, kaip ir daugelis ano meto bajorų, nemokėjo tvarkyti savo dvaro ir, jį nuvalinęs, išnuomavo kitiems. Patsai gi 1887 m. išsinuomavo kitą — Užvenčių dvarą, Zemaitės ir P. Višinsko kaimynystėje, ten ir persikėlė su savo šeima. Naujoji lietuviškoji aplinkuma, susipratusių lietuvių studentų, o ypač P. Višinsko draugystė teigiamai veikė Mariją ir stiprino jos tautinius jausmus. Skaito draudžiamą lietuvišką spaudą ir, P. Višinsko paraginta, ima rašinėti. Taip 1896 m. „Varpe“ išspausdina pirmąjį savo vaizdelį — „Margi paveikslėliai“. Nuo to laiko ji jau nepadaeda plunksnos, rašo mažesnius ir didesnius vaizdelius ir apsakaites ir spausdina ano meto ir vėlesniuose laikraščiuose — „Varpe“, „Tėvynės Sarge“, „Žinyčioje“, „Draugijoje“, „Vilniaus Žiniuose“, „Salties“ ir t. t. Be rašo ir spaudo darbo Marija Užventy įsitaiso bitnyje ir šioje srityje atsidėjęs dirba (1896 m. Varšuvoje buvo baigusi bitininkystės kursą). 1898 m. miršta Anupras Pečkauskas, Pečkauskų šeima atsiduria sunkumuose ir, likvidavusi ūkį, įsikuria Šiauliuose, kur mokėsi du Marijos broliai. Čia ji verčiasi pamokomis. 1900 m. miršta vyresnysis brolis Steponas. Tėvo ir brolio mirtį Marija sunkiai pergyvena. P. Višinsko ir kitų lietuvių veikėjų rūpesčiu, Mariją paskiria „Motinėlis“ draugijos stipendija aukštajam moksliui eiti, 1905 m. rašytoja išvyksta studijoms į Šveicariją. Zūricho universitete studijuoja literatūrą ir pedagogiką. Ypatinai Mariją susidomi garsojo prof. Fr. Foersterio paskaitomis. Persiima šio žymaus pedagogo idėjomis ir tampa jų sekėja ir tų idėjų propaguotoja, vėliau, jau Lietuvoje, išversdama jo žymesniuosius pedagogikos veikalus: „Jaunuomenės auklėjimą“, „Seksuale etika ir seksualė pedagogika“, „Auklėjimą ir auklėjimąsi“, „Kristų ir žmonių gyvenimą“. Šioj įtakoj ir pati parašė „Motiną-auklėtoją“ ir „Rimties valandėlę“ — skirtą jaunoms mergaitėms. Po trijų semestrų M. Pečkauskaitė-Satrijos Ragana persikelia studijoms į Freiburg universitetą, kur išbūna vieną semestrą. Šveicarijoje parašo „Vincą Stonį“. 1907 m. grįžta į Lietuvą. Kurį laiką dirba Vilniuje lietuvių knygynė ir išlaiko egzaminus prie I-sios Vilniaus gimnazijos namų mokytojos vardui įgyti. 1909 m. pradeda pedagoginį darbą Marijampolės „Žiburio“ mergaičių progimnazijoje, kur ir dirba iki karo pradžios. 1915 m. Satrijos Ragana su savo jaunesniąja seserimi, nes jos motina ir ant-rasis brolis buvo jau mirę, persikelia į Židikus, kur jas priglaužia kun. Bukantas. Gyvenimo išvarginta ir, kaip jau minėjome, iš prigimties silpna, rašytoja pradeda sirginėti širdies ir inkstų ligomis.

Nors ir nesveika būdama, bet plunksnos iš rankų nepaleidžia. Daug rašo. 1922 m. „Skaitymuose“ išspausdina savo gražiausią apysaką „Sename dvare“. 1928 m. Teologijos-Filosofijos fakultetas Kaune už nuopelnus literatūrai ir pedagogikai suteikia M. Pečkauskaitėi garbės daktaro titulą.

Miršta Marija 1930 m. liepos mėn. 24 d. Židikuose. Ten pat šalia savo motinos ir palaidota.

SATRIJOS RAGANOS KŪRYBA

Satrijos Raganos raštų žanras yra apsakos, novelės ir dienoraščiai. Kai kuriuose veikaluose randame daug autobiografinių bruožų, ypač dienoraščiuose. Kadangi Satrijos Ragana tikra to žodžio prasme yra rašytoja ir auklėtoja, todėl bus aiš-

Rašytoja Marija Pečkauskaitė - Satrijos Ragana

ku, kad literatūrinė kūryboj gausu pedagoginių idėjų. Prof. V. Mykailaitis tuo reikalu sako: „Vyriausios ir lengviausiai pastebimos auklėjamosios M. Pečkauskaitės raštų idėjos yra šios: tautinės sąmonės žadinimas, liaudies švietimas, mokslo pamėgimo skatinimas, pasiaukojimo, altruizmo žadinimas, teisingumo, tiesumo, darbštumo, gailėstingumo ir kitų dorybių auklėjimas, šeimos pakrikimo negerovių smerkimas, Lietuvos bajorijos tautinių ir visuomeninių klaidų bei charakterio ydų taisymas. Sitokiomis idėjomis pagrįsta auklėjamoji Pečkauskaitės raštų tendencija dažniausiai savaime plaukia iš jos vaizduojamųjų situacijų ir žmonių charakterių, dėl to ir nekenkia kūrinio meniškumui, nors gana dažnai teigiamas personažus autorė mėgsta paidealizuoti“. Satrijos Raganos raštuose pasireiškęs idealizmas (Pečkauskų šeimos ypatybė), atsirėmęs į krikščioniškąją išmintį, teisingumą ir Dievo valią, daugiausia yra nukreiptas į žmogaus vidų, jo dvasinį tobulėjimą. Todėl ir visa jos kūryba pasižymi giliu ir švelniu lyrizmu, tyrojo dieviškojo grožio jieskojimu. O kaip auklėtoja ir rašytoja savo raštuose propaguoja mintį, kad tik savoje kultūrinėje aplinkumoje išsilgęs žmogus gali būti naudingas savajam kraštui. Savo raštų kryptimi Str. Ragana pritapo prie Maironio literatūrinio romantizmo.

Žymesnieji Satrijos Raganos kūriniai yra: „Viktutė“ (parašyta 1901 m.), „Vincas Stonis“, „Irkos tragedija“ ir „Sename dvare“. Šiuo tarpu mes čia suminėsim tik „Vincą Stonį“ ir didelę apysaką „Sename dvare“. Siužetą apsakaitėi „Vincas Stonis“ autorė paėmė iš sodžiaus gyvenimo. Joje yra vaizduojamas mažametis Vincukas Stonis, kurio tėvas išvykęs į Ameriką laimėjęs jieskotį; pasilikęs su motina tvarkyti tėvo ūkį. Nors Vincukas ir daug darbo turi ūkyje, bet vis dėlto randa dar laiko nubėgti į dvarą pas panelę, kuri yra įkūrusi privačią mokyklėlę. Vincukas čia išmoka ne tik skaityti ir rašyti, bet istori-

nų ir kitų pasakojimų dėka yra susipratęs lietuviš. Išauga doru, sąžiningu, teisingu žmogumi, pamilęs Lietuvą visa savo širdimi. Kai tėvas, praturtėjęs Amerikoje, nori parsikviesti ir savo šeimą, Vincukas įtikina tėvą grįžti Lietuvon, nes esą žmogus, kuris išsizada dėl pinigų savo tėvynės, nėra vertas vadintis žmogumi. Tėvas grįžta į savo gimtąjį kraštą, o Vincas ruošiasi būti mokytoju ir skiepyti lietuvių širdys na kilnias tautines idėjas. Šioje nedidelėje apsakaitėje yra gana ryškios vedamos autorės auklėjamosios ir pamokomosios mintys. Viena didžiausių ir bene žymiausių Satrijos Raganos apsakų yra „Sename dvare“. Šią apysaką autorė parašė būdama jau 48 m. amžiaus.

Apie jos genėžę Z. Kuzmickis taip sako: „Gyvenimo nuskriausta, vie-nai viena tarp svetimųjų žmonių pasilikusi, rašytoja tebuvo gyva atsiminimais. Idealizavo savo velionę motiną, velionis brolius ir kitus asmenis. Rašytoja lyg kokią pareigą jautė parašyti jiems himną. Tas himnas sukurtas „Sename dvare“.

Apysaka „Sename dvare“ yra lyg kokia lyrinė poema, vaizduojanti mums dvarą ir keletą asmenų. Įsijungusių į tautinį darbą. Dvaras ir jo aplinkuma yra romantiš, lyrinė. Centrinis kūrinio asmuo yra mamutė, apie kurią ir sukasi visas veiksmas. Nors išorinis mamutės gyvenimas nėra turtingas (daugiau gyvena savo vidumi), tačiau autorė mamutės asmeny mums davė nuostabų lietuviš moters ir motinos paveikslą. Mamutė yra jautri, kilnios širdies, turi aiškiai nusistovėjusią krikščionišką pasaulžiūrą. Ji myli grožį, yra rūpestinga motina, visuomeninė, altruistė, gera patriotė-lietuvi, mylinti liaudį. Aplinkiniai dvarininkai, persiėmę svetima įtaka ir kultūra, nesupranta mamutės ir tos kovos, vedamos už tautos laisvę. Todėl visai suprantama, kad mamutė ir savo dukters Irutės auklėjimą grindžia savos tautinės kultūros aplinkuma, kad vėliau galėtų būti naudinga savajam gimtajam kraštui. Irutėsi asmenyje autorė vaizduoja save pačią, augančią lietuvių bajorų šeimoje. Kadangi patsai dvaras, kuriame auga Irutė, kupinas romantizmo ir idealizmo, tai šioji nuotaika persiduoda ir mergaitėi. Ji yra švelni, jautri, svajotoja. Nepaprastai švelnūs santykiai Irutės ir mamutės. Abiejų švelnus reagavimas ir gilus vidinis įsigilnimas į vykstančius aplinkoje reiškinius, — dvaro papročių, lietuviškumo kėlimo, dvaro su aplinka santykių ir t. t.

Apysakoje yra daug gražių epizodų, vaizduojančių dvaro ir kaimo gyvenimą ir jų santykius. Tiesa, čia nematyti kovos dėl būvio, bet veikalas žavi mus savo spalvingumu, gražiais žmonių paveikslais, žmoniškumu, idealizmu. Iš viso ši apysaka savo ideališkais jausmais, klasiškumu ir ritmingu stilium mums parodo Lietuvos tautinio atgimimo pradžios epochą.

MOTERYS AVIACIJOJ

Nuo to laiko, kai broliai Montgolfier išrado aerostatinį globą, moterys nuolat aktyviai dalyvavo erdvės kovoje. Pirmoji motėris, kuri už galimybę pakilti į debesis užmokėjo savo gyvybę, buvo ponja Blanchard, užsimušusi virš vieno paryžiaus stogo 1819 m. liepos 6 d. Kiek vėliau princesė Tour d'Auvergne 1863 m. turėjo priverstinį nusileidimą su globu Geant, kuris keturiolika dienų vėliau buvo traškiškos mirties priežastis garsiai tuo laiku aeronautikai ponjai de Nadar. 1875 m. panelė Pontevin nustebino Bordo miesto gyventojus, galėdama viena pakilti su globu. Anglė Fanny Goddard nelaimingai krito ir nuskendo ežere 1879 m. rugsėjo 11 d.

Šiuo metu, kai aviacija yra smarkiai ištobulėjusi, kiekvienoj valstybėj yra būrys moterų mėgėjų aviatorių.

VLADA PROŠČIŪNAITĖ

Nubiro daug dienų, kaip potėrių rožančiaus,
Kaip potėryniai laisvų nuėjo metų daug,
Dėl Kristaus vardo niekas rankų nebepečios,
Ir liūtai alkanai arenoje nestaugs.

Ir laisvėj aidī mūsų giesmės tokios naujos,
Ir Kristaus vardą rašom auksu Jo namuos,
Bet, mano broli, ne dėl to arenoje sproveno kraujas,
Ir Gėdos Lauką klojo kaulai ne dėl to.

Pažvelk, kaip balto marmuro altoriuj,
Melsvajam kaspinė kvapiųjų smilkalų
Taip tyliai verkia liūdnas Kristus, mano broli.

O minios eina, minios eina ir nueina,
Ir prašo laimint grūdą, laimint vaisių ir namus —
Tik Kristus verkia — tyliai verkia meilės
Ir katakombų meilės broliūi prašo mus.

Gal patamsės per šimtmecius altorių auksas,
Veidai išbluks spalvotam vitražė,
Bet eis įstatymas visom širdim, visiem pasauliam —
— Mylėsi artimą, kaip pats save!

„Tremties Metai“ 1947 m.

A. KLEIVA, MIO

CHARAKTERIAI

Mūsų laikų pažanga visose mokslo srityse palietė ir psichologijos mokslus, kurie šiandien jau apima įvairius žmogaus sielos gyvenimo aspektus. Tas išsivystymas remiasi tuo pagrindu, kad šiandien žmogus jau daugiau pažįstamas, negu seniau. Šių laikų modernioji pedagogika jau neapserina be psichologijos mokslo. Ypatinai individualinė psichologija — charakterologija atskleidžia žmoguje daug tokių aspektų, kurie padeda auklėtojui geriau suprasti jaunuolį ar jaunuolę. Paskutinio karo normalybės sukretė nevienu žmogų, padarydamos jų psichiniai normalų. Todėl auklėtojas, norėdamas suprasti jo psichologiją, turi griežti net psichiatrjos mokslo, kad tą žmogų nepaliktu aklam likimo žaismui.

Reikia bendrais bruožais susipažinti su charakterologija ir paskatinti visuomenę, ypač tėvus ir auklėtojus, daugiau domėtis jaunuolio ar jaunuolės psichologija. Galia, kad mokslas apie charakterius yra lygiai neišsemiamas, kaip yra neišsemiamas pats žmogus. Todėl ir psichologai neturi net bendros nuomonės, kas yra charakteris. Vieni charakteriu laiko tik įgimtas žmogaus savybes, kiti dar pridėda ir įgytas. Tačiau vieni ir antri daro aiškų skirtumą tarp įgimtų ir įgytų savybių. Jeigu išsime charakterio sąvoka, kaip ją ima žymus psichologas Le Senne, tai charakteris bus įgimtų savybių suma, kuri formuoja žmogaus mastyseną. Jis suveda visus charakterio pasireiškimus į psichinę žmogaus dalį ir griežtai skiria įgimtas žmogaus savybes nuo laiko bėgyje įgytų savybių. Tos įgimtos savybės taip veikia į žmogaus mastyseną, kad jos dalinai nulemia žmogaus veikimą. Bet klystume manydami, kad tos įgimtos savybės visiškai apsprendžia žmogų. Jeigu taip suprastume įgimtų savybių veikimą, kaip jų veikimą suprato Schopenhaueris, tai turėtume paneigti bet kokį charakterio auklėjimą.

Psichologai gerai žino, kad dvasia priklauso nuo kūno veikimo ir kūnas nuo dvasios veikimo. Jie abu veikia sutartinai darnioje charmonijoje. Nepaisydamas vieno ar antro neatskiriamai atsiliepieja į visą jaunuolio psichologiją. Todėl auklėjant jaunuolį ar jaunuolę reikia žiūrėti, kad auklėjimas būtų charmoningas sielos ir kūno tobulinimas, nepaneigiant nei vieno, nei antro.

Žinant, kas yra charakteris, reikia nustatyti charakterio sudedamąsias dalis — charakterio elementus. Čia irgi susiduriame su skirtingomis nuomonėmis, kaip kad apie pačius charakterius. Pagrindinis skirtumas glūdi tame, ar psichologas pripažįsta dvasinį žmogaus pradą ar ne. Jeigu psichologas bandys išaiškinti visas žmogaus apraiškas, kaip grynai medžiagos pasikeitimus, tai jo charakterio supratimas bus skirtingas nuo to, kuris įneša

i žmogaus elgseną ir dvasinį pradą. Pagal tikrąją psichologiją žmogus turi ne tik medžiaginį pasaulį, bet taip pat ir dvasinį. Todėl psichologai, kurie laikosi sveikos filosofijos, aiškiai skiria organinį ir psichologinį aspektą. Bet vieni psichologai daugiau ištobulino organinį aspektą žmoguje ir bandė išaiškinti charakterių skirtumus, remdamiesi organiniais pasireiškimais, kaip pvz. Pende, Boven, o kiti daugiau psichologinį, kaip olandai G. Heymans, E. Wiersma, R. Le Senne. Sunku pasakyti, kuri sistema pati praktiškiausia auklėjimo srityje, bet, kadangi daug kas laikosi olandų klasifikacijos, beto turime gausios literatūros, ypač pačios naujaušios, kuri supažindina su G. Heymans ir E. Wiersma charakterių grupavimu, tai giliau ir panagrinsime šią sistemą. Pagal virš minėtus autorius, charakteriai turi tris pagrindinius elementus, kuriuos grupuojant gaunasi 8 charakterių grupės. Juos minėti autoriai pavadinó šiais vardais: nerviniai charakteriai, sentimentalūs, cholėriškai, aistringieji, sangvinikai, flegmatikai, amorfikai ir apatikai arba abėjingieji.

Pirmoji charakterio sudedamoji dalis arba pirmasis elementas yra emocijonalumas. Emocijonalumas yra didesnis ar mažesnis įgimtas palinkimas į jaudesius. Jaudėsiai pasireiškia ne tik veiksmuose, bet taip pat ir pačiame kokio nors dalyko pažinime. Tas intensyvumas yra skirtingas pas vienus žmones ir pas antrus. Kitas charakterio elementas yra aktyvumas arba veiklumas. Čia neturima galvoje tas veiklumas, kuris kyla iš tam tikrų vidinių ar išorinių priežasčių. Kalbama apie tą aktyvumą, kuris išplaukia iš pačios žmogaus prigimties; žodžiu, apie įgimtą aktyvumą. Trečioji charakterio sudedamoji dalis yra vaidinių palaikymo ilgumas. Svarbu žinoti, kaip ilgai palieka žmoguje bet koks pajautimas, kyla iš juslinio ar protinio pažinimo. Dar prie charakterio nustatymo prisideda ir kitos antraeilės savybės, kurios taip pat turi didelės reikšmės žmogaus psichologijai.

Dauguma psichologų pereitą šimtmetį rėmėsi senuoju charakterių padalinimu. Pagal juos buvo 4 charakteriai. Taip galvojo Kantas, Wundt ir kiti. Bet, iškilus moderiniai reakcijai, vieni psichologai metėsi nagrinėti dinaminiai-moralinių žmogaus aspektų, kiti pasilikto prie dvasinio. Šiais laikais charakterių padalinimus galima suvesti į tris grupes: 1. Vadinamas somatinis padalinimas. Čia charakteriai nagrinėjami atsižvelgiant į žmogaus kūno sudėtį; 2. Somatiniai-psichinis padalinimas, kur imamas visas žmogus, kiek jis yra sudėtas iš kūno ir dvasios; 3. Grynai psichinis, kada jo charakteris sprendžiamas tikrai iš dvasinių apraiškų.

(Bus daugiau).

J. KUZMICKIS

PRANCIŠKAUS KELIONĖ Į DANGŲ

„Man geriau patinka vienam melstis, nes galiu mastyti ir guosti mūsų Viešpatį, kuris yra toks susirūpinęs dėl nuodėmių“ — Fatimos Pranciškų.

Nepaprastai rami ir giedra spalio 14 diena.

Viršum Aljustreljo kaimo lengvai supasi balti garbaniai debesėliai, sildydami prieš kaitrią saulę ir žiūrėdami į drugelius, bežaidžiančius Valinhos laukuose. Senų, neuzaugų ažuolų šakose kelia alasą linksmi paukščiai, džiaugdamiesi, kad po tokios lietingos dienos atklopė nuostabi ir saulėta ankstybo rudens diena.

Senukas Manuelis Marto pasitaiso žmonos Olimpjos iš vilnų numegstą pailgą kepurę ir lengvais žingsniais kicina pirmą mūsų, šiandien jau apdžiūvusiu kaimo keliu. Pro šalį prakrypuoja kelios antys, mus pamačiusios kvarkteliai, tarsi sveikindamos ar nustebusios mūsų gomurine kalba. Už baltos tvoros kakarykū gieda gaidys. Sakytum, esi Lietuviškame kaime ir klausaisi karvių baubimo, avelių mekenimo ir smulkių basnirėtomis lakstančių vaikų čiaskėjimo.

SENAJAME NAME

Nelgai einame kaimo „ulyčia“: perėję skersai kelio, atsiduriame prie baltai nudažytu namų, kurių prievirū durys, rodos, laukia nematytų svečių.

Kai Manuelis sudžiūvusią ranką pastumia duris, Lisabonos Marija Pranciška sako:

— Tai namai, kuriuose augo Fatimos regėtojai Jacinta ir Pranciškų.

Sueiname į erdvų, švariai iššluotą kambarį, kurio lentinės grindys dar baltuoja po paskutinio išploymo. Pasieniuose stoviniuota suolai ir kelios kėdės, priešais — didokas stalas, ant kurio sukrauta įvairiausių devocionalių, susijusių su Fatimos šventove. Įvairūs paveikslai, kryželiai ir medalikėliai kabo ir ant sienos, pritraukdami maldininkus, kad pirmą pasišiūrėti ir susivilioti, o paskui ką nors atminimui nusipirktų.

Prie šito stalo stovi neaukšto ūgio kokių trisdešimties metų moteris, kaip mums palydovė paaikšina, mirusių Jacintos ir Pranciškaus sesuo. Apsirengusi paprastai — kažkokių naminės drobės sijonu ir palaidinuke, galvą apsisiaubusi skarele. Tačiau kojos basos — raudonos, užgrūdintos, tvirtos.

Kai visas būrelis maldininkų kijoja ir žiūrinėja devocionalius, kai nusisukę skaičiuoja likusius pinigus ir angliškais žodžiais bei tarptautiniais rankų mostais teiraujasi, kiek kainuoja, Marija Pranciška kelis mus nusiveda į už sienos esantį nedidelį kambarėlį, kuriame stovi lova, suolai ir nedidelis stalas.

— Seniau čia buvo Jacintos ir Pranciškaus tėvų miegamasis, — paaikšina. — Ir Jacinta čia liginosi sirgo... Dajrausį, rytė ryju visas smulkmenas, kad įsivaizduočiau, kaip gyveno šeima, kurią taip išskyrė Fatimos Madona. Visur paprastumas, neturtas, net skurdas. Pro nedidelį langelį matau kiemą, toliau Valinhos laukus ir pamažu aukštyn kylančius kauburius.

— O dabar einame, parodysiu, kur Pranciškų mirė, — sako Marija Pranciška ir mes grįšime į didįjį kambarį, kuriame tebevyksta gyva prekyba, iš kurio pro dešinę pusę esančias duris įeiname į kurkas erdvesnį miegamąjį.

Jame tuščia, erdvų, tik viduryje, galvugaliu atremta į laukutinę sieną, stovi medinė lova, o joje guli išblyškęs kokių dešimties metų berniukas. Ant sienos kabo Dievo Motinos paveikslas.

Man šmėkšteli Pranciškaus vaizdas: juk ir jis čia gulėjo ir apie dangų svajojo... Gal net toje pačioje lovoje. O gal tai Pranciškaus vizija? Bet mano mintis nutraukia palydovė, kuri, atšargiai rinkdama nepaprastus žodžius, sako:

— O čia Pranciškaus pusbrolis... Serga, džiūsta ir niekas nežino, kas jam yra... —

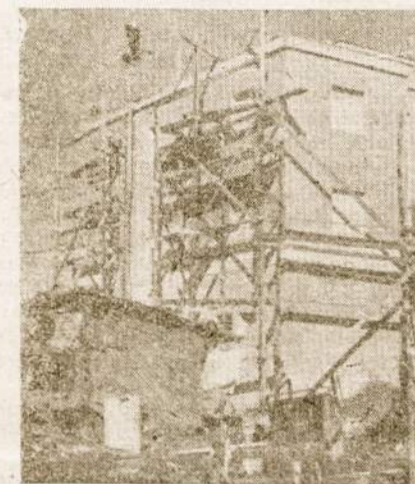
Kai taip sovii ir žiūri į paliegusį, sudžiūvusį berniuko veidą, gailėdamasis, kad nemoku portugalų kalbos ir negaliu jo paguosti, — mano vaizduotėje pinasi paskutinių Pranciškaus dienų žemėje vaizdai. — —

JIS JAU NEBEPAGIS

1918 metų ruduo. Iš kaimyninės Ispanijos atšamatojusi liga — ispaniškas gripas — renkasi aukas ne tik Portugalijoje, bet beveik visoje Europoje.

Gripas nelenkia nė Fatimos bažnytkaimio su apylinkės kaimais. Bažnyčios varpas kasdien skamba, gaudžia, išsigandusiems žmonėms apie naują mirties auką pasakoja.

Pagaliau liga pasibeldžia į Marto nedidelius namelius. Vienas po kito suserga visi namiškiai, išskyrus tėvą Manuelį, kuris ir toliau laksto, lanko sergančius kaimynus ir susi-

T. T. Vl. Mikalauskas, J. Bružikas ir J. Giedrys prie statomos Montevideo liet. bažnyčios

rūpinę savo artimuosius ligina.

Pirmasis suserga mažasis Pranciškų ir tuojau atsimena Madonos pasakytus žodžius: „Ir jis nueis (į dangų), bet turi kalbėti savo rožančių“... Gal jau Marijai užteko nesuskaitomų rožančių, kuriuos jis kalbėjo laukuose, ganydamas avelas, o nu įdubimuose, Fatimos bažnyčioje ir šitame kambarėlyje...

Tačiau ne tik gripas jį kankina: prisikabina dar plaučių uždegimas ir Pranciškų ramiai ir pasidavęs Dievo valiai laukia mirties. Per dieną dienas jis turi gulėti lovoje, bet vistiek neapleidžia rožančių ir, jei tik gali, kalba paslaptį po paslapties. Kai tiek nusilpsta, kad vienu pradėjimu nebegali sukalbėti visos dalies, kreipiasi į motiną pagalbos. Pamaldai Olimpija paaiki-

na, kad Dievo Motina nereikalauja negalimo, kad Jai užtenka ir tylios minties maldos. Pranciškų nusišypso ir primena motinai, kad nepamirštų Marijos išmokytos maldos kiekvienos paslapties pabaigoje:

— O mano Jėzau, atleisk mums mūsų kaltes, gelbėk mus nuo pragaro ugnies, vesk visas sielas į dangų ir ypač padėk tiems, kurie labiausiai Tavo gailestingumo reikalauja.

Paskui berniukas truputį sustiprėja, ir gali atsikėlus pasivaikščioti po kambarį. Nutaikęs šiltesnę žiemos dieną, kelis kartus aplanko nepamirštamą Cova da Iria.

žmonės, aplankę Marto namus, mėgina guosti Pranciškų, kad jis netrukus išgytų ir galėsias vėl ganyti avelas, bet šis trumpai, bet tvirtai atsako: „Ne!“

Portugalijoje yra paprotys paaugoti Dievo Motinai tiek javų, kiek sveria Jos malonės reikalingas lignos. Paskui tie javai pardodami, o pinigai sunaudojami Jos šventovės papuošimui. Kartą Pranciškaus krikšto motina užsimena apie tokią auką ir už jį, tačiau berniukas tuoj atsako:

— Apie tai nereikia galvoti: aš nebeaugsiu malonės pasveikti... —

Vasario pabaigoje sveikata vėl pablogėja ir jis turi atgtulti. Prie jo lovos dažnai sėdi Jacinta, ramindama ir guosdama. Nepamiršta ir kaimynė Liucija, kuri liudija,

kad Pranciškų visus skausmus heroiskai kentėjo. Jis nesipriešindamas priima bet kokį maistą ir vaistus, nors neiškas jam skanų ir miela.

DANGAUS ILGESYS

Visą laiką atsimindamas Marijos pažadą neilgai trukus paimti jį į dangų, dabar, gulėdamas ligos patale, jaučiasi tarsi būtų pakeliui pas savo Motinėle.

Vieną kartą Liucija jį paklausia: — Pranciškau, ar tu labai kentį?

— Turiu nepaprastus galvos skausmus, — atsako berniukas, — bet noriu juos perkentėti, kad paguosčiau mūsų Viešpatį.

Kitą kartą, kai abi mergaitės apygarsiai kalbasi netoli jo lovos, Pranciškų, kentėdamas nepaprastus galvos skausmus, paprašo, kad juodvi kiek aptiltų.

— Paaukok tuos skausmus už nusidėjėlius! — pasako jo sesuo.

— Aš juos paprastai aukoju guosdamas Jėzų, — atsiliepia mažasis lignos, — paskui guosdamas mūsų Motinėle; pagaliau juos aukoju už nusidėjėlius ir Sv. Tėvą.

Kai vieną rytą Liucija ir Jacinta pamato kiek geriau atrodantį berniuką, jos pasako:

— Šiandien tu geriau atrodi!

— Ne, man yra blogiau, — pasi-
guodžia berniukas. — Tačiau aš nu-
eisiu į dangų, kur labai trokštu nu-
degti Jėzui ir mūsų Motinėlei ko
daugiau siai paguodos.

Tuo tarpu maldininkai, kurie iš visų pusių susirenka į Cova de Iria pasimelsti, veržiasi į Marto namus, kad pamatytų sergantį mažąjį regėtoją. Tėvų pileisti, jie ilgai stoviniuota prie ligonio lovos ir ne vienas iš jų pasako:

— Aš nežinau, ką Pranciškų turi savyje, bet kiekvienas jaučiasi laimingas, kai būna šalia jo.

Kartą jį aplanko maldininkė Marianna. Ji yra nepaprastai susirūpinusi, nes vyras išvarė iš namų sūnų ir namuose nėra taikos. Kai jės nelaimę sužino Pranciškų, jis paska-
ko:

— Netrukus aš būsiu danguje. Kai tik aš ten nueisiu, paprašysiu jums malonės iš mūsų Motinėles.

Ir nuostabu: Pranciškaus mirties dienos vakare sūnus ateina pas tėvą atsiprašyti, ir ramybė grįžta į namus.

(Bus daugiau)

J. VENCKUS S. J.

GIMIMŲ PLANAVIMAS

Margaret Sanger tuo pačiu laiku parašė brošiūrą, pavadintą „Family Limitation“. Ji visiems, kur tik galėjo, siūlė tą rankraštį. Visi leidėjai, jį perskaitę, atsakė išleisti. Vėliau jai pasisekė slapta atspausdinti ir išleisti.

1914 m. rugsėjo 25 d. ji buvo areštuota. Teismas ir žurnalistai labai išpropagavo jos idėjas. Plačioji publika ir viešoji opinija pasidalino į dvi dalis: viena už ją, kita prieš ją. Darėsi triukšmas. Bet vis tik atrodė, kad Margarita bus nubausta už neleistinos literatūros platinimą. Margarita pabėgė, jai pasirodė baisu nustoti gorbės, šapšali bus nemalonu viešai pasirodyti ir, grįžus iš kalėjimo, toliau tęsti pradėtą darbą. Ji greit sugalvoja paimti pirmą traukinį, kuris eina į Kanadą. Prieš išvažiuodama parašo teismui laišką, kad ji tuo tarpu pasišalina iš Amerikos, kad grįš tada, kai bus pasiruošusi ginti savo bylą.

Ir visiški netaktiškai pridėda prie laiško savo slaptai atspausdintą, bet dar viešai nepaleistą brošiūrą „Family Limitation“. Bijodama, kad Kanados valdžia jos nelaisvę politi-
nusiakaltėle, bet tik abejotinos garbės moterim, kuri dėl nepadorios ir nemoralios literatūros platinimo pabėgė nuo teismo, ji pasistengė, pakeitusi savo pavardę, kuo greičiausiai pasprukti į Angliją. Nors ir be dokumentų, ji sumaniai išsi-
kalba iš vyrų valdininkų, kurie, būdami mandagūs, nenori su motere turėti kviurė. Taip Margarita Sanger, kuri dabar vadinasi Bertha Watson, išlipo Liverpool'yje ir atsikvepia Londone. Kaip daugelis pabėgusių revoliucionierių (pvz. pats Marksas), taip ir Margarita atrado prieglobstį Anglijoje ir knygas studijoms Britanijos Muziejuje. Ji ten sijos nariai, mirus senesniems, visai apie gimimų kontrolę viską skaitė, ką tik rado. Čia ji pagrindiniai išstudijavo Tomo Roberto Malthus'o raštus, kuris 1798 m. išleido savo garsų veikalą „Principle of Popula-

tion“, kur išdėsto savo labai pragar-
sėjusias mintis, iš kurio ir Darvinas paėmė savo garsų posakį „Kova už būvį“. Pirmas principas: žmonija dauginasi geometriška progresija, o maistas didėja tik aritmetiška progresija. Čia nereikia būti dideliu matematiku suprasti, kad ateis laikas, kada šita žemė visos žmonijos negalės išmaitinti. Iš Malthus'o teorijos seka, kad karai, epidemijos ir kitos nelaimės, kuriomis žmonių giminė mažėja, nėra nelaimė. Iš teorijos taip pat seka, kad nėra reikalo rūpintis paliegėliais, seneliais, vaikais, invalidais. Jeigu jie mirs, kitiems bus geriau. Bet ir to dar nepakanka žmonijos giminei palai-
kyti normaliose ribose. Malthus pa-
taria nesivesti jauniems, tada moterystėje vaikų bus mažiau. Ir jeigu to dar nepakanka, tai tada jau reikia vykdyti lytinę abstinenciją.

John Stuart Mill savo „Political Economy“ klaba, kad reikia žmones atkalbinėti nu moterystę ir kad moterystėje vaikų skaičius visokiais būdais turi būti mažinamas. Francis Place pirmasis viešai pasiūlė vartoti kontrareceptyvus (Illustrations und Proofs of the Principle of Population, 1822). Robert Owen nemato, kad „coitus interruptus“ yra nenaturalus dalykas: „Jeigu šitas smulkus susilaikymas yra nenaturalus, tai ką besakyti apie ce-
batą?“

1861 m. Anglijoje susikūrė Malt-
husian League, kuri paskui peikeitė savo vardą į „Neo-Malthusian League“. Teismai baudavo lygos narius dėl kontrareceptyvų propagavi-
mo. Kai kurios bylos buvo labai triukšmingos. Aukštieji teismai pradėjo žemesniųjų teismų sprendi-
mus anuliuoti, taip kad paskui lyga
laisvai veikė be trukdymų. Dr. George Drysdale knyga „Elements of Social Science“ (1854) turėjo didelės reikšmės Neo-Malthusianiz-
mo judėjimui. Margarita susipaži-
no Londone su žymiuoju seksologu
Havelock Ellis, jai tapusiu stabu,

kurio ji niekada nenustojė garbinti. Ji ten pat susipažino su didele gi-
minų kontrolės apaštale, gydytoja
Mary Stopes, kuri daug kartų Mar-
garitai patarnavo nelaimėje.

Margarita išvyko į Olandiją ir, ją pamačiusi, labai gyrė už pažan-
gumą. Ten, girdi, žmonės žiūri į
vaiką kaip į kokį ekonomišką liuk-
susą, taip, kaip žmonės paprastai
žiūri į pianiną ar automobilį. Kada
visi kiti reikalai yra jau patenkinti,
tada žmonės perka pianiną arba au-
tomobilį. Taip olandai daro ir su
vaikais. Gimimų kontrolės pirmie-
ji apaštalai ten buvo Dr. Aletta Ja-
cobs Amsterdame ir Dr. Johannes
Rutgers Hagoje.

Dr. Aletta Jacobs gimė 1854 m.
vieno gydytojo šeimoje, kaip aštun-
tas vaikas iš vienuolikos. Ji turėjo
daug vargti, kol tapo gydytoja. Ji
dažnai sakydavo, kad mūsų dabar-
tinėje visuomenėje „kokia nauda
turėti protą, jeigu gimei mergaitė?“
Tuo norėjo pasakyti, kad mūsų vi-
suomenė neleidžia panaudoti savo
proto, savo gabumų vien todėl, kad
ji gimė mergaitė. Ji tapusi gydy-
toja, pradėjo domėtis neomalthu-
sianizmu. Tuo tikslu buvo nuvykus-
i į Angliją. Neuzilgo susikūrė
Olandijoje gimimų kontrolės lyga,
kuriai pati karalienė Wilhelmina
adovanojo aukso medaliu už dide-
lius nuopelnus visuomenei. Tiesa,
Margarita nusiskundžia, kad vėliau
stiprus katalikų judėjimas Olandi-
joje tą judėjimą gerokai trukdė,
bet ji nesistebi, nes ko geresnio ga-
lima laukti iš katalikų, kurie yra
prisiekę gimimų kontrolės priešai.
Netoli nuo Olandijos, Flensburg'e
(Vokietijoje), Dr. Mensinga 1883
m. pirmą kartą aprašė moterims
naujos rūšies kontrareceptyvą, taip
vadinamą diafragminį pesarą, kuris
turėjo susilaukti nepaprastai didelio
plitimo, ypačiai naujai atsidariu-
siose klinikose Olandijoje. — I Ha-
gą Margarita nuvažiuoja 1915 m.
sausio mėn. Ten ją sutinka Dr.
Rutgers ir viešniai plačiai atveria
savo klinikos duris. Margarita pas-
tėbėjo, kad Dr. Rutgers turi ypa-
tingą metodą. Pasikviečia moterį
ir be jokios įžangos, be jokių paaš-

kinimų parodo, kaip vartoti kontra-
receptyvą, ir ją paleidžia. Margarita
mano, kad reikėjo su ta moterimi
kiek pasikalbėti, suprasti jos padė-
tį, bet Dr. Rutgers atsakė: „Jos
turi daryti, kas joms yra pasakya-
ta“, t. y. naudotis kontrareceptyvu.

Iš Hagos Margarita parašė laišką
Dr. Alettai Jacobs į Amsterdama,
pasisakydama, kad ji nori išmokti
kontrareceptyvų metodų ir prašė, kad
daktarė sutiktų ją išleisti į savo
kliniką pasižiūrėti. Dr. Aletta at-
sakė, kad jai visiškai neįdomu, ką
Margarita Sanger studijuojanti, o
kas liečia gimimų kontrolę, tai esąs
gydytojų dalykas, o ne jos, kuri
medicinoje yra tik diletantė. Mar-
garita labai skaudžiai pergyveno tą
pažeminimą, kuris prisidėjo dar ir
prie kitų jos vargų, kaip ištėrimo-
mo, atskyrimo nuo vaikų ir karo
neramumų. Olandijoje ji sakosi la-
biai daug išmokusi.

Pirmoji mintis steigti moterims
klinikas, kuriose moteris išmoko-
mos, kaip praktiškai naudoti kon-
trareceptyvus, išėjo iš Dr. Aletta Ja-
cobs. Ji buvo pirmoji, kuri įsteigė
tokią kliniką. Dr. Rutgers inėšė
naują mintį, kad ne patys gydytojai
turi tas instrukcijas moterims duoti,
bet tam tikslui paruoštos slaugės.
Gydytojai pasiūlia laisvi kitoms
pareigoms ir pagaliau pigiau išei-
na, kada panaudoji slauges, o ne
gydytojus. Margaritai tas labai pa-
tiko. Ji įsitikino, kad pirmoji pa-
reiga, sugrįžus į Ameriką, bus
steigti klinikas ir ruošti slauges.
Margarita pastebėjo, kad kontra-
receptyvai taip viešai išstatyti vaisti-
nėse ir taip lengvai prieinami, kaip
dantims šepetukai.

Iš Olandijos ji išvažiavo į Lon-
doną, o iš ten į Paryžių. Prancū-
zija tuo laikų pergyveno sunkias
valandas. Vokiečiai užplūdo šalį.
Valdžia išsikėlė iš Paryžiaus ir ap-
sistojo Bordeaux mieste. Prancū-
zams nebertėpėjo gimimų kontrolė,
priešingai, jie sakė: „jeigu mes tu-
rėtume didesnę gyventojų skaičių,
ar mes negalėtume atlaikyti vokie-
čių veržimosi.“ Taip, Dievas bau-
džia vienus nuėdamas, kitus parei-
damas.

Iš Prancūzijos Margarita nuvyko
į Barceloną (Ispaniją). Ispanijoje
ji daug negalėjusi girdėti apie gi-
minų kontrolę, nes begalinio skai-
čiaus bažnyčių varpal perdaug
skambinė, ir perdaug kunigų su
plačiais ploščiais mačiais. Kadangi
ispanai nesuapratė išmokti angli-
škaai, kad galėtų susikalbėti su
atvykusiais svečiais iš Anglijos ir
Amerikos, tai ji pati sumaniusi mo-
kytis ispaniškai. Margarita labai
sielojosi, kad jos lyties draugės is-
panės permažai laisvės teturinėš.
Į ją, kuri savo laisvę sąmoningai
naudojosi, ispanai žiūrėjo plačiomis
akimis. Kada batų valytojas, ber-
niukas, pasišiūrė viešai nuvalyti jos
batelius, ji mielai sutiko, tik stebė-
josi, kodėl ispanai apstoję į ją žiū-
ri. Kai ji tam berniukui pasiūlė
užpelnytą atlyginimą, tai jis, savo
kepuraitė dideliu lanku nuo galvos
iki žemės mostelėjęs ir kitą rankutę
prie širdies pridėjęs, ištarė: „Se-
ñora, man buvo didelis malonumas
tamstai patarnauti“.

Kaip gi žmogus, būdamas Ispani-
joje, nenuėsi pasišiūrėti bulių
rungtynių. Ir Margarita, be abejo,
tą patį padarė. Iš to apmąstymo ji
padarė išvadą: proletarijato masės
esančios panašios į tą kovojantį bu-
lių, kuris daužosi, bėginėja, vaiko
raudoną skarą, bet netaiko ten, kur
yra jo tikrasis priešas. Margarita
nepagaile ir karčių žodžių Bažny-
čiai, kuri neleidžia žmonėms įsi-
gyti mokslinės pasaulėžiūros, bet
brukanti savąjį — teologiskąją.
Bažnyčia neleidžia statyti geležin-
kelių, nes moteris kartais galinčios
sugulvoti važiuoti tuo geležinkelio
į miestą, kur galis būti pavojus jų
dorybei. Geriau jau naudotis kar-
vių takais. Tikresnis kelias į dangų.
Pabuvusi porą mėnesių Ispanijoje,
išvažiuoja į Londoną. Ji ten vėl at-
sigauna, nes atsiduria savo vien-
minčių tarpe, kur susipažino su nau-
jomis knygomis: „Married Love“,
„Radiant Motherhood“, „Wise Pa-
renthood“ ir pan. Dr. Mary Stopes
atidaro pirmą gimimų kontrolės
kliniką Anglijoje. Tas yra laikoma
didele laimėjimu.

(Bus daugiau)

Buenos Aires

VIESA PADEKA

Prie mano primicijų prisidėjusiems: šv. Cecilijos chorui, giedojusiam pamaldų metu ir šv. Cecilijos mergaitėms, išpildžiusiems vaišių metu programą su jų vadovu p. V. Rymavičium, „Birutės“ jaunųjų sambūriui ir jų vadovei p. A. Mikellionienei už tautinius šokius, Arg. Liet. Prek. ir Pram. Sąjungos vardu sveikinusiame Pirm. p. J. Čikštui su jo 100 pežų dovana, ARLB Centro Valdybai ir jos pirmininkui p. I. Padvalskiui už sveikinimus ir gražią dovaną, Lietuviams Skautams už malonius sveikinimus ir gražų adresą, Lietuvai išlaisvinti Centro vardu kalbėjusiam p. P. Sakalauskui, „Mindaugo“ Dr. Jai ir jos pirm. p. J. Intui, buvusiam Argentinos Konsulai Lietuvoje p. A. Barsanti, p. Leonardui Sruogai už sveikinimą, „Birutės“ jaunųjų sambūrio akordeonistui p. R. Runimui, jaunam pianistui A. Dominui, Seselės Kazimierietėms už bažnyčios išpuošimą, skautėms už stalų išpuošimą, šeimininkėms: p. p. M. Sturevičienė, D. Šabūnaitė, O. Lipinskienė, A. Jušinskaitė, V. Knežyūtė, B. Gokienė, M. Santarienei, U. Šilaičienėi už skanius pietus; p. p. Mainoniams, J. Sturevičiui, B. Gokui, A. Baltrušaičiui, E. Jasinevičienėi, Sakalauskams, P. Korkuzui, jaunosioms birutietėms: Povilonytei, Savickaičiai, Miliauskaitėi, Sturevičiūtei, Dulnytėms, Virgilytei ir Kuchtaitei už gražų patarnavimą prie stalų ir visiems prisidėjusiems prie iškilmių ir dalyviams reiškiu nuoširdžiausią padėką.

Kun. V. Palubinskas MIC

AUKOS PRIMICIJŲ PROGA

Kun. Vytautui Palubinskui primicijų vaišių metu aukojo: Po § 100: buv. Argentinos konsulas Lietuvoje Sr. A. Barsanti su Ponia, inž. J. Čekanauskas su Ponia, Sr. L. Galtier su seserimi, S. Daukantas, J. Čikštai su Ponia. § 60: M. Dirvelienė. Po § 50: Gen. T. Daukantas, S. Oksas P. Dapšys, A. Baltrušaitis, J. Michnowicz, F. Lukšas, V. Devekis, M. Cibavičienė, D. Šeškus, P. Raudonikis, B. Raudonikienė. § 40: K. Juškevičius. § 30: J. Katinas. Po § 25: A. Kunigelytė, Lietuvaitė. Po § 20: P. Rastauskas, J. Paspirgėlis, E. Glombauskienė, Petronis, A. Jaruševičius, V. Skaržauskienė ir šeima. O. V. Stundžiai, A. Pileckis, J. Vinčiauskas, J. Daugirdas, B. Bučinskas, O. Kundrotienė, R. M. Endriukytė, A. Gudeliūnas, R. Žildelytė, A. Girduškis, M. Galinaitienė, A. Baltrimaitis, K. Misiūnas, V. K. J. Naruševičiai, J. Galinaitytė, F. Vaitkevičius, J. Kašėta, J. Čemeška, P. Kuraitis, I. Kairys. § 15: A. Kazlauskaitė. Po § 10: M. Bendoriniene, E. Revinskienė, P. Revinskis, Vileičkis, J. Lukšas, J. Keblaitis, K. Runimas su šeima, K. Zelepugaitė Klusienė, I. Klusas, A. Slančiauskas, J. Intas, Bagdonas, E. Zupulan, A. Petrauskas, U. Gorodeckienė, A. Paršelis ir šeima, J. Zuozza, M. Baliukienė, L. Martinėnas, A. Dominas, A. M., N. Katinas, K. Ramanauskas, S. Gotcaitenė, J. Juška, P. Sakalauskas, V. Slavinskis. I. Szylo su šeima, E. E. de Fernandez, L. L. Bancalari, A. Morkevičienė, A. Matulionis, A. Čemeškienė, A. Plukas, J. Kunca, O. Limbienė, M. Limba, J. Vaitkevičius, E. Alasevičius, G. Venclauskas, S. Kowalewski, E. Navickaitė de Pereyra. § 6: P. Galionienė. Po § 5: K. B. de Rava, B. R. de Adamini, J. Bičkus. § 4: Z. Juška. Čia nėra suminėti, kurių pavardės buvo neįskaitomos. Primicijantais visiems nuoširdžiai dėkoja.

PADEKA

Visiems prisidėjusiems prie Argentinos Lietuvių Prek. ir Pram. Sąjungos vermuto surengimo ir jo nepaprasto pasisekimo š. m. liepos 31 d. nuoširdžiai dėkojame. Ypačinga padėka priklauso už skanius pagamintus užkandžius ir tortus ponioms V. Čikštienėi, E. Barzdžiui-

vienei, M. Kanapinskienei, D. Šulnienėi, M. Geigienėi, V. Survilienėi ir E. Runimienėi. Taip pat didelę padėką reiškiame p. E. Barzdžiui-vienei už specialaus torto pagaminimą ir p. K. Šulniui už loterijai padovanotą gerimų krepšį. Didelis lietuviškas acių jauniesiems artistams Arturui Kaminskui, Albertui Dominui ir Rikardui Runimui už meninės dalies išpildymą.

ALPP S-gos Valdyba.

MUZĖJAUS VEDEJOS PADEKA

Už paaukotus steigiamajam Lietuvų Muzėjui tautodailės dalykus reiškiu nuoširdžią padėką. Ypatingą padėką priklauso kun. K. Vengrui ir Rosario lietuviams už pinigų ir fotografiją iš 1863 m.; p. Ig. Padvalskiui už gintarinį medalį ir 1 austą kaklaraštį; p. Tel. Mikalauskui už įvairius pinigus; p. Br. Bučinskiui už 6 lietuviškas monedas; p. El. Pauzienei už 1 rankšluostį ir 1 gintarinę sagutę; p. Em. Čepulėnienei už 1 menišką kilimą, išauštą jos mamytės Adolfinos Sugaudienės, ir 3 Velykų margučius; p. K. ir V. Naruševičiams už 1 pora meniškų pirštinių; p. V. Deveikienei už 1 rankšluostį ir 1 Velykų margutį; X už 10 juostų, 1 pora raštuotų pirštinių, 1 gintarinį plunksnakotį ir 1 staltieselę.

A. Mikellionienė
Liet. Tautodailės Muzėjaus reik. vedėja

A. A. Bronius Bauža, miręs liepos 28 d. (apr. pr. „L.“ nr.).

PADEKA

Mūsų atstovui Pijui Gudelevičiui, „Laiko“ administraciniams reikalais lankant Alta Gracia, Kordobos, Rafaela, Santa Fe, Rosario, Pergamino Caima lietuvių kolonijas, vienu ar kitu būdu jam suteikus pagalbą, kaip p. p. Meilučiams, Leveikiams, Šlekoniams, Valčiukams, Sulcams, Pundžiams, Tičioniuokams, Latvėnams, Švarliams, Pšibiliauskams, Jasevičiams, K. Peruškevičiui, J. Norkui, J. Malinskiui, Petroniams, Ryseliams, Stravinskams, Papečkiam ir kt. reiškiame nuoširdžią padėką. Ypatingą padėką reiškiame p. p. Bendinskams Kordoboje ir p. p. Kalėdams Santa Fe, kurių namuose ne vienas randa šiltą lietuvišką kampelį.

„Laiko“ Administracija

A. a. Vincas Čepėnas, miręs liepos 30 d. (apraš. „L.“ pr. nr.).

PADEKA

Kun. Vytautui Palubinskui už paaukotas „Laiko“ knygynui penkiolika labai įdomių ir vertingų knygų nuoširdžiai dėkoja Knygyno Vedėjas

ŠEIMOSE

NAUJA ŠEIMA

Lidija Staniulytė ir Alberto Carusso rugpjūčio 13 d. Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje su religinėmis apeigomis sukūrė naują šeimą. Santuokos liudininkais — svotais buvo Delia Katalina Staniulytė ir Rodolfo Di Tata.

PAKRIKŠTYTI LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Antanas Mykolas Balsis, Rosario Miller ir Kazimiero Balsių sūnus, rugpjūčio 7 d. buvo pakrikštytas Aušros Vartų bažnyčioje. Krikšto tėvais buvo Eugenija Šikšnytė Tamošaitienė ir Bronius Banys. Po religinių apeigų bažnyčioje p. p. Balsių namuose, Guatemala 2182, Val. Alsina, buvo šaunios krikštynų vaišės, kuriose dalyvavo didelis būrys giminių ir draugų. Buvo gražiai pasivaišinta ir lietuviškai padainuota.

* Berta Šimkytė ir Vytautas Mačinskai džiaugiasi birželio 8 d. sušalę pirmosios dukrelės Silvijos Elzės.

SERGA

* Petras Santaras, dirbdamas Alpargas fabrike, susižeidė koją ir kuris laikas negali dirbti. Gydytojų prižiūrimas gydomi savo namuose.

* Antanas Gutauskas buvo sužeistas eismo nelaimėje. Gydomi namuose ir jau pamažu sveiksta.

* Elena ir Vincą Timinskus buvo aplankiusios ligos. V. Timinskas buvo sunkiai susirgęs, bet su gydytojų pagalba ligą nugalėjo. P. E. Timinskienė turėjo sunkią operaciją, bet taip pat jau yra beveik pasveikusi.

* Napoleonas Katinas, dviračių krautuvis savininkas, buvo susirgęs ir pora mėnesių turėjo gydytis. Pasveikęs rugpjūčio 14 d. savųjų tarpe minėjo dvigubą sukaktį: 46 metų amžiaus ir 27 m. nuo atvykimo į Argentiną.

* Stasys Gleibus, kuris ilgokai sunkiai sergo, jau visiškai baigia pasveikti savo namuose, Erescano 2166, Val. Alsina.

HURLINGHAM

Rugpjūčio 8 d. tuoj po lietuviškų pamaldų, kurias atlaikė parapijos bažnyčioje kun. A. Kleiva MIC, įvyko didžiulės iškilmės p. p. Augusto ir Marijos Dominų namuose. Dalyvavo daug lietuvių iš Hurlingham, Palomar ir Caseros lietuviškų kolonijų. Vaišių metu kalbėjo kun. A. Kleiva, sveikindamas tu kolonijų lietuvius, džiaugėsi jų vieningu darbu ir linkėjo toliau vieningai dirbti gražų religinį ir lietuvišką darbą. Vaišių metu buvo išrinktas bažnytinis komitetas. Į jį įėjo p. Agota Žideliene ir p. V. Diminskis iš Hurlingham, p. K. Juškevičius iš Palomar ir p. A. Zuozienė iš Caseros. Vaišių metu gražiai padainavo jaunas pianistas p. p. Dominų sūnus Albertukas ir p. J. Zuozaitė paskambino pianu.

A. DOMINO KONCERTAS

Rugpjūčio 7 d. jaunas pianistas Albertas Dominas davė pirmąjį koncertą Buenos Aires centrinėje konservatorijoje. Iš viso buvo 27 mokiniai. Koncerto klausėsi konservatorijos direktorius ir profesorai. Teisėjų komisija buvo sudaryta iš penkių asmenų. A. Dominą vienintelį, kaip geriausiai išpildžiusį savo programą, pagerbė ir paskaitino direktorius ir profesorai. Koncertą surengti progą davė jo atsižymėjimas ir premijos gavimas egzaminuose. Į koncertą atsilankė jaunojo pianisto tėveliai ir p. R. Židelytė.

Tai pargai atžymėti rugpjūčio 8 d. po pamaldų, p. p. Dominai savo namuose, Hurlingham, surengė šaunias vaišes, kuriose kun. dr. A. Kleiva ir daug lietuvių iš Hurlingham, Palomar ir Caseros.

* Hurlingham kolonijoje šeštadieninė mokykla veikia pas p. p. Diminskis, Necochea 604, Hurlingham. Mokytoja p. E. Diminskienė. Pamokos vyksta kas šeštadienį 3 val. po piet.

ROSARIO

* Kun. Kaz. Vengras MIC rugpjūčio 12 d. bažnyčios papošių reikalais buvo nuvykęs į Buenos Aires. Ten taip pat pakvietė iš Romos grįžusį naują kunigą marijoną — kun. Vytautą Palubinską iškilmingoms šv. Mišioms šv. Kazimiero bažnyčioje. Naujasis kunigas šv. Mišias laikys Rosario lietuvių kolonijai rugsėjo 5 d.

* Elzė Evašauskaitė baigė aukštesniąją amatų (industrial) mokyklą ir gavo baigimo pažymėjimą. Dabar pradėjo mokytis Pittman akademijoje. E. Evašauskaitė, nors gimusi Argentinoje ir gyvena tolokai nuo lietuvių kolonijos, bet savo tėvų kalbos nepamiršo.

ATSIJUSTA PAMINĖTI

1. Alfonsas Nyka Niliūnas, ORFĖJAUS MEDIS, Eilėraščiai. Ilustracijos dail. Kazio Janulio. Išleido Vytautas Saulius, Chicago, 1953 m. Tiražas — 350 egz., iš kurių 50 egz. numeruoti ir autoriaus pasirašyti. Šis eilėraščių rinkinys premijuotas „Aidu“ grožinės literatūros premija.

2. Į LAISVĖ. Nr. 3(40), 1954 m. liepos 1 d. Vyr. red. Juozas Brazaitis, Red. kol. Juozas Kazickas, An-

Pasirašomas Liet. Prek. ir Pram. S-gos steigimo aktas Lietuvių Salėje š. m. liepos 30 d.

* Teodora Užkurienė beveik mėnesį turėjo išgulėti lovoje dėl kojos ligos, bet, koją sugipsavus, dabar pamažu sveiksta savo namuose.

* S. Pšibiliauskas, buvęs Rosario Liet. Bendruomenės pirmininkas, dėl ligos jau keturis mėnesius negali dirbti. Būdamas namuose, jis pašo paveikslus.

* Balys Šinkūnas Eva Peron liginėje turėjo net keturias sunkias operacijas. Išgulėjęs virš dviejų mėnesių liginėje, grįžo į savo namus, kur savųjų rūpestingoje priežiūroje, baigia sveikti.

* Ieva Andriejauskienė Roque Saenz Peña liginėje turėjo sunkią kojų operaciją. Po operacijos pamažu sveiksta.

* Viktoras Dūda savo namuose turi dviračiams reikmenų dirbtuvę. Savo dirbinių turi didelį parkeiklavimą ir dëlto dirbtuvę papildė naujomis moderniosiomis mašinomis. Anksčiau savo darbe buvo susižeidęs, bet jau dabar visiškai yra pasveikęs.

* Albinui Palaikiniui buvo pavoge motorinę valtį, bet, ją suradęs net už Santa Fe, su policijos pagalba atsiėmė. Byla dar tebesitęsia.

* Albina Luckytė, pasinaudodama žiemos atostogomis, buvo nuvykusi į Lomas de Zamora, Bs. Aires, aplankyti savo sesers p. Manušienės.

* Albertas Petruškevičius laiko paskutinius tapybos egzaminus ir tuo pačiu metu dirba meniškų baldų dirbtuvėje. Jo tėvelis jau aštuoni metai dėl sveikatos yra išėjęs į pensiją.

* Mykolas Banys, eidamas 64 m. amžiaus, liepos 29 d. mirė geležinkeliečių liginėje. Velionis buvo kilęs iš Stočkų km., Biržų valsč. ir apskr. Beveik visą laiką dirbo prie gelžkelių. Artimųjų palydėtas buvo palaidotas Rosario kapinėse.

* Jonas Mikaliūnas baigia statyti mūrinį namą. Jis turi dirbtuvę, kurioje dirba savo namui visus mežio įrengimus.

* Vladas Liegus buvo sunkiai susirgęs ir gydytojų priežiūroje išgulėjo virš dviejų savaitų. Dabar baigia sveikti savo namuose.

LAIKO Administracijoje visiems prieinamomis kainomis galima įsigyti labai įdomių knygų:

Don Kamiliaus Mažasis Pasaulis,

Tolmieji Kvadratai,

Etapai — poezija, J. Kėkšto,

Namas Geroje Gatvėje — apysaka, J. Jankaus,

El Imperio del Genocidio, C. Verax, ir daug kitų.

Knyga yra geriausias draugas ir geriausia dovana visomis progomis!

ALFONSAI LIAUDANSKUI, jo mylimam tėveliui Antanui

Liaudanskui mirus, liūdesio valandoje giliausią užuojautą reiškia

A. L. Jaunimo Draugija
šv. Cecilijos choras

BERISSO**„VALKATA“ BERISSO SCENOJE**

L. S. K. Dr-jos „Nemuno“ salėje š. m. liepos 31 d. buvo suvaidinta 4 veiksmų drama „Valkata“. Veikalą ispanų kalboje vaidino iš Buenos Aires atvykęs lietuviškas jaunimas. Veikalą iš lietuvių į ispanų kalbą išvertė p. Irena Andriuskaitė, didelio scenos mėgėjas p. Vaclovo Audriuškos duktė, ir taip pat patį režisavo.

Vakarą atidarė „Nemuno“ Dr-jos valdybos narys p. L. Ivoškevičius, pasveikindamas iš sostinės atvykusius vaidintojus ir visus skaitlingai susirinkusius, ir perskaitė programą bei ją paaiškino.

Vaidintojai savo roles išpildė gerai įsijausdami į jų prasnę. Vaidino Irena Andriuskaitė, Hermėja Burbaitė, Nelida Juškaitė, Antanas Slančiauskas, Aleksandras Mičiūdas, Petras Vaisieta, Robertas Mankus ir du berisiečiai — L. I. ir M. K. — policininkų rolėse. Sufleriu buvo K. Kazlauskas, scena

* **PIGIAI PARDUODAMAS NAMAS**, susidedas iš miegamojo, valgomio ir virtuvės. Kreiptis šeštadieniais po pietų į sav. Povilą Gašką, c. Juramento 1243, Lanus Oeste.

ČIŽINIŲ IR UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ

Parduodami medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.

Kainos prieinamos

Sav. Antanas Šalčiūnas

Juan B. Alberdi 925-31.

T. E. 60-2784.

* **PARDUODAMAS** labai geromis sąlygomis sklypas 13x28 m su nameliu Av. Marcos Avellaneda y Laubet, Lanus Oeste. Teirautis pas A. Preišką, Humberto I 2370, 4 de Junio.

SVARBESNIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

* **Montevideo Liet. Kat. RADIO PUSVALANDIS**

yra kiekvieną sekmadienį 8.30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

VIESBUČIAI ATOSTOGOMS:

* **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* „**ZEMAITIJA**“ — Isla del Ibucy. Sav. J. ir A. Burokai.

* **MOTERŲ GROŽIO SALONAS IR KIRPYKLA „HENRY“**. Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: Leandro N. Alem, 818, Banfield.

* **JUOZO SNIPO BATŲ DIRBTUVĖ ir Cigarečių Parduotuvė**: Cabillo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni batai.

MAX GRIGA

RADIO TECHNIKAS

Daro ir taiso radio aparatus. Paima ir pristato į namus pagal susitarimą, c. Japon 1687, Cerro, Montevideo.

* **MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ** Sav. Mikellonis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

NAUJA RŪBŲ VALYKLA

Pirkimas-Pardavimas

Compra-Venta

A. G. Kevėžos,

c. Humberto I 2319, 4 de Junio (1 kvadra nuo liet. bažnyčios). Darbas atliekamas sąžiningai, kainos — ekonomiškos. Savi pas savuosius!

tvarkė, Vl. Sikeris. Dekoracijos buvo specialiai pritaikytos P. Mažulio ir A. Kalibato. Veikalų publika buvo labai patenkinta ir jos jautriū išpildymu sujaudinta. Karštais plovimais buvo palydėti ne tik atskiri veiksmi, bet net ir atskiros jautresnės scenos.

Vaidinimui pasibaigus, šokiams grojo „Nemuno“ Dr-jos jaunimo orkestras. Gausioje publikoje matėsi svečių taip pat ir iš Buenos Aires, kaip p. p. Develkiai, Burbai, Andriuskai, K. Norkus, Graibus ir kt. Vaidintojų ir svečių priėmimu buvo surengti užkandžiai. Jiems paruošti ypač pasidaravo L. Mažulytė, G. Aksimavičiūtė, E. Kalvelytė, N. Ainoris, B. Brazdžiūnienė, M. Miškinienė ir Gabriūnienė. Visoms ir visiems už pasidaravimą „Nemunas“ reiskia nuoširdžią padėką.

* **S. L. K. Dr-jos „Nemunas“** 45 gyvavimo metų sukakties minėjimas su vaišėmis ir gražia programa įvyko rugpjūčio 14 d. Apie tai plačiau bus sekančiame „Laiko“ numeryje.

DIDELĖ TAUTŲ EISENA EVA PERON MIESTE

Marijos Metų užbaigimui visos užsienio kolonijos, esančios Eva Peron mieste ir apylinkėse, rugpjūčio 29 d., sekmadienį, rengia didžiulę eisena. Eisoną rengia Argentinos Katalikų Imigracijos Komitetas, kuriam vadovauja Mons. Dr. R. Trotta. Eiseenoje pakviesti dalyvauti visa Berisso ir apylinkių lietuvių kolonija.

Programa pramatyta tokia:

15 val. atskiros tautos renkasi nurodytose vietose Plaza Italia.

15.30 val. prasideda eiseną; eina 7-tąja gatve iki 53-čios ir šia gatve iki katedros.

16.30 val. šv. Mišios, kurias laikys J. E. vysk. Mario Zanin, Šventojo Sosto nuncijus.

Lietuviai renkasi vidury Plaza Italia aikštės prie 7 gatvės, tarp japonų ir lenkų. Taip pat važiuos Buenos Aires lietuvių delegacija su tautiniais drabužiais ir Aušros Vartų paveikslu. Visi lietuviai kviečiami eiseenoje dalyvauti ir tuo įrodyti

mūsų kolonijos pajėgumą ir vieninumą. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į kun. J. Margį MIC.

TAUTOS SVENTĖS MINĖJIMAS

Rugsėjo 11 d., šeštadienį, „Mindaugo“ Dr-ja rengia didelį Tautos Sventės minėjimą. Minėjimui atvyksta iš Buenos Aires-Avellanedos Teatro Mėgėjų Būrelio nariai: M. Derenciūtė, N. Povilonytė, A. Matukas, H. Bagdonas ir J. Jankauskas su savo režisorium K. Runimu, kurie suvaidins gražų veikalą „Laisvės Kaina“. Vieta ir laikas bus paskelbti vėliau.

SANTA FE

* **Kazimiero Meškauskos**, gyv. Saucedo Viejo, žmona jau šeši metai serga. Pastaruoju metu jos sveikata labai pablogėjo — paraližuota visa dešinė pusė. P. p. Meškauskai yra gražiai šioje vietovėje įsikūrę, turi didelį mūrinių namų ir sodą su daržų bei parku.

* **Adomas Matukynas**, kuris gyvena Saucedo Viejo, dirba fabrike ir iš savo uždarbio yra gerai įsikūręs. Jis su savo skaitlinga šeima gyvena mūriniame nuosavame name ir turi gražų ūkį bei sodą.

* **Antanas Samoškevičius** serga ir yra paguldytas Coronados ligoninėje.

PAJIESKOJIMAS

Petro Kučinsko, kilusio iš Kalvių km., Tauragės valsč. ir apskr., atvykusio į Argentina, pajieško jo pusbrolio **Antanas Kučinskas**, gyv. Rua Laguna 81, Correo Sacoman, Sao Paulo, Brasil. Pats pajieškotasis arba apie jį žinantieji prašomi pranešti nurodytu adresu arba „Laiko“ Red.

*

Kalbasi du tėvai, kurių vaikai jau yra vedę.

— Kaip keičiasi mūsų jaunimas. Kai tavo Zuzana buvo maža, žaiddavom visą laiką su lėlėmis, o mano Jonas kareiviais.

— O dabar?

— Dabar visai priešingai. Mano Jonas žaidžia su lėlėmis, o tavoji — Jonu...

PARDUODU žemės sklypą 10x55 kv. m., **Klm. 16**, prie kelio į Eva Peron. Kaina labai prieinama. Kreiptis į A. Noreikienę, c. Rep. Argentina 1714, 4 de Junio.

BERISSO LIETUVIŲ UŽEIGA VALGYKLA - RESTORANAS

Sav. Br. Baltušis ir Alf.

Žumbakis

c. Nueva York 4708, Berisso.

INŽ. ANATOLIUS DIČIUS

Catamarca 126

Quilmes FCNCR

FABRIKAMS IR GYVENAMIEMS NAMAMS

Paruošia planus ir vykdo įrengimo darbus.

- * **CENTRALINIS AŠILDYMAS** (garo, vandens ar oro),
- * **SANITARINIAI ĮRENGIMAI, VANDENS SIURBLIAI,**
- * **SKYSTOJO KURO IR GAZO DEGINTUVŲ INSTALIACIJOS**
- * **VENTILIACIJA BEI DULKIŲ IŠTRAUKIMO SISTEMOS.**

LIETUVIAMS 20% NUOLAIDA

su moderniu — elektrišku kopmlektu, fotografuojant sužiedotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius ir parengimus. Organizacijų veiklos nuotraukos spaudai — Veltui. Visi foto darbai ir filmų pardavimas.

L. Kančiauskas **FOTO „REPORTER“**,

c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią)

T. E. 20-9027 nuo 16 iki 20 val.

LIETUVIŲ SALĖJE, Brasil 835, Avellaneda, KAS SEKMADIENĮ 2 ir 7 val PO PIET RODOMOS ĮDOMIOS IR AKTUALIOS FILMOS

Vaikams ir suaugusiems.

Vaikams — \$ 1,— Suaugusiems — \$ 2,—

ALBERTO E. TIMINSKAS

COCHERIA „M I T R E“

Pasirūpina laidotuvėmis — veža lignonius — daro keļiones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.

B. Rivadavia 718

T. E. 22-2045

Pinneyro

STATYBOS BENDROVĖ

M I L S

ARCHIT. M. IAKINI ir INŽ. L. STAŠAITIS

Salta 596, Cap.

T. E. 38-0042

Atlieka visų rūšių statybas k. a.: gyv. namų, industrijos patalpų ir kitas.

Stato gyv. namus pagal planą „Eva Peron“ ir kitas ipotekines institucijas ir paruošia visą dokumentaciją minėtoms paskoloms gauti.

Paruošia visų rūšių statybinius projektus, planus ir skaičiavimus.

Perka ir parduoda įvairius statybinius sklypus.

Jeigu Tamsta galvoji statytis, pirmiausiai pasitark su mumis; techniiskus patarimus duodame veltui.

Visais statybos reikalais kreiptis;

STATYBOS BENDROVĖ M I L S

Salta 596, Bs. As. T. E. 38-0042, darbo valandomis.

SKUBLAJ PARSIDUODA

didelis ir patogus namas Kordobos kalnuose prie pat asfaltuotos gatvės. Duodami dideli palengvinimai. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į **Juozą Kondratą**, c. Parana 1724, Olivos.

ORKESTRAS „AMERIKA“

Groja vestuvėse, vakaruose šokiuose ir įvairiuose subvimuose. Lietuviams daroma nuolaيدا.

Direktorius

ALGIS JARAMINAS

Carupa 1301 (Ruta 197)

Tigre

FIAMBRERIA ALEMANA

Mercado „Casal“

Yra visokių rūšių šaltos mėsos užkandžiams ir įvairioms progoms.

Sav. EDUARDO LUCZYNSKI

Perú 1840 — Avellaneda

HORACIO CZOP

KIBIRŲ FABRIKAS (Baltes y Canastos)

vartojamų prie statybos ir priešgaisriniam smėliui.

ISLETA 3317, Valentín Alsina

T. E. 20-9790

Pigiaiai parduodamas ŽEMĖS SKLYPAS

esantis 6 — 7 gatvių kampe, Villa Sastry, Temperley. Yra vanduo, šviesa ir randasi netoli nuo kolektyvo. Teirautis „Laiko“ redakc. ar administracijoje.

* **HORACIO E. CZOP** fotografuoja vestuvių, gimtadienio, sužiedotuvių, krikšto ir įvairių švenčių progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de

* **OPTIKAS V. RASIŪNAS**: Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

KUR SUSITIKSIME SU PAŽISTAMAIŠ ?

KAVINĖJE „KAUNAS“

Šeštadieniais ir sekmadieniais galima gauti šaltų užkandžių. Kitomis dienomis duodami įvairūs užkandžiai. Paruošiama vakarienė vestuvėms, jaunavedžių išleistuvėms ir kitiems subuvimams iki 200 žmonių.

Sav. P. Vaitkevičius.

Brasil 800

4 de Junio

KRAUTUVĖ „NARUSIS“

Maisto produktai, gėrimai ir smulkios prekės; c. Unanue 6360, Villa Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

LAIKRODŽIUS, ŽIEDUS IR KITOKIAS BRANGENYBES

taisau ir parduodu naujus.

NIKODEMAS LEIPUS

Cangallo 192, Temperley,

T. E. 243-4702

* „**LIETUVA**“ Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33-9584.

* „**PENSION LITUANA**“, sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus aptarnavimas. Pragyvenimas dienai tik \$ 19,—

RADIO TECHNIKAS

V. RAMANAUSKIS mokslus baigęs JAV-bėse. Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimą.

POLA 280, Buenos Aires

T. E. 64-4154

* **Moderniškų BALDŲ ir SOFŲ Fabrikas**

Sav. E. JUOZAS LISAUŠKAS Pilcomayo 2323 (aukšt. Brasil 1000) 4 de Junio

„LAIKO“ SPAUSTUVĖ

pagaliau ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvių pakvietimus, Pirmos Komunjios paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.

Kreiptis:

Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires. T. E. 20-9027

Imprenta de „LAIKAS“ Mendoza 2280 * Avellaneda

Buenos Aires Avellaneda

Rosita Ryliskytė, Colon Teatro šokėja.

1954 m. rugpiučio 29 d., 20 val. (sekmadienį) Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda rengiamas

NEPAPRSTAS BALETO VAKARAS,

kur pasaulinių autorių — *Chopin, Delibes, Rachmaninoff, M. de Falla, Ravel, Tchaikowski* — kūrinis išpildys

COLON TEATRO ŠOKĖJAI: R. RILIŠKYTĖ, B. BURONZO, R. RODRIGUEZ ir A. NAVARRO.

Solo dainos — COLON TEATRO bosas P. HOUNAU

Šia reta proga dalyvauti Colon Teatro balete kviečiami visi lietuviai.

KUN. V. PALUBINSKO PIRMOSIOS MIŠIOS

Pirmosios iškilmingos sv. Mišios, neseniai iš Romos grįžusio kun. Vytauto A. Palubinsko atlaikytos rugpiučio 15 d. Aušros Vartų bažnyčioje, praėjo didelio lietuviško solidarumo ir sąsiuikupimo ženkle. Žmonių gausumas tiek bažnyčioje, tiek ir pagerbime Lietuvių Salėje įrodė, kad mūsų kolonija vertina savo vieno nario auką, atsižadant savęs ir visiškai pasiaukojant Dieviui ir savų žmonių dvasiniam labui.

Tautiniais draubūziais apsi rengusių ir uniforotuotų organizacijų palydėtas ir sv. Cecilijos chorui giedant, naujasis kunigas 10,30 val. įžengė į lietuvių bažnyčią ir žengė prie Dievo altoriaus. Jam asistavo archidiaconu par. klebonas kun. dr. P. Brazys, diaconu — kun. V. Šimanskis, subdiaconu — diak. P. Čemeška. Mišių metu progai pritaikyta pamokslą pasakė kun. dr. A. Kleiva. Iškilmingas sv. Dvasios mišias giedojo sv. Cecilijos choras, vadovaujamas muz. V. Rymavičiaus, solo giedant A. Zekytej ir A. Slančiauskui. Po pamaldų naujasis kunigas suteikė visiems primicijų palaiminimą.

Tuo po sv. Mišių virš 300 žmonių susirinko Lietuvių Salėje, kur buvo specialių šeimininkių skaniais valgiais apkrauti ir lietuvių skaučių išpuošti stalai. Prie garbės stalo pasodintas Primiciantas, šalia jo tėveliai — Ona ir Vincas Palubinska, seserys, broliai ir giminės bei kiti svečiai. Pagerbimą trumpu žodžiu atidarė kun. A. Kleiva. Vaisėms gražiai patarnavo jaunosios birutietės ir keletas kitų mūsų tau-

tiečių. Kai susirinkusieji kiek užkando, prasidėjo sveikinimai. Sveikinimo kalbas pasakė ARLB CV pirm. I. Padvalskis, įteikdamas du toms M. Biržiškos „Lietuvių Tautos Kelias“, buv. Argentinos konsulas Lietuvoje p. A. Barsanti, LICA atstovas p. P. Sakalauskas, Aušros Vartų par. klebonas kun. dr. P. Brazys ir kt. Raštu sveikino „Mindaugo“ Dr-ja iš Berisso. ALPPS pirm. J. Čikštas pirsuiuntė sveikinimą su 100 pesų dovana. Kiti savo linkėjimus perdavė tiesiog pačiam Primiciantui. Vaisių metu naujo kunigo garbei keleta lietuviškų dainų labai gražiai padainavo sv. Cecilijos mergaičių choras, vadovaujant komp. V. Rymavičiui, ir tautinių šokių pašoko „Birutės“ Jaunųjų Sambūrio šokėjų grupė, vadovaujama p. A. Mikelionienės. Taip pat gražiai pasirodė R. Runimas ir A. Dominas. Daugelis dalyvių tolimiesnių aukštųjų studijų tęsimui kun. V. Palubinskui vokuose pasiuntė savo asmenines aukas.

Vaisėms baigiantis, patis naujasis kunigas V. Palubinskas MIC pasakė kalbą, padėkodamas visiems jį pagerbusiems, pradedant kunigišką darbą, papasakojo savo nueitą kelią ir paprasė melstis, kad jis išpildytų visų pageidavimus ir linkėjimus ateities darbuose. Jo kalba, pasakyta gryna lietuviška kalba, buvo išklaudyta su dideliu dėmesiu, nes visiems buvo malonu išgirsti savą žodį iš Lietuvos neatsimenančio, bet ją visa širdimi mylinčio naujojo kunigo lūpų.

Mūsų tautietį pirmųjų sv. Mišių proga savo atsilankymu pagerbė buv. Arg. Konsulas Kaune p. A. Barsanti su žmona lietuvaitė, Ar-

NAUJI „LAIKO“ RĖMĖJAI

Prie geresnio lietuviškos spaudos klestėjimo, aukodami „Laikui“, prisidėjo šie Naujieji Rėmėjai:
§ 50: K. Šapalas.
Po § 40: V. Gobys ir V. Valčiūkas.
Po § 30: V. Kalėda ir J. Valantinai.

Po § 20: B. Andriejauskas, B. Barauskienė, K. Juškevičius, K. Keblys, A. Liaudanskis, B. Lovėkis, E. Ryliskis, K. Talutis, C. Tichoniuk ir J. Ulkė.

§ 15: K. Vaštakas.
§ 13: A. Šalčiūnas.

Po § 10: O. Bakšienė, S. Daukas, M. Jurgėlan, R. Keiteris, J. Kubilius, K. Liutkevičius, J. Pajerskis, E. Sidorek, M. de Szot, A. Venciūnas, J. Zagurskis ir J. Žakevičius.

Po § 5: E. Milišauskienė, W. Schulz ir A. Šlekėnis.

Visiems paminėtiems ir nepaminėtiems Gerbiamiesiems Rėmėjams „Laiko“ Redakcija ir Administracija taria nuoširdų aciu.

gentinos dailininkas ir rašytojas poetas, O. Milišausis į ispanų kalbą vertėjas L. Galtier su seserimi, daugelio organizacijų atstovai, ir mūsų tautiečiai net iš tolimų vietovių.

Pirmuoju marijonu kunigu iš Argentinos džiaugiasi Marijonų Vienolija, kartu savo nauju dvasios vadovu džiaugiasi ir visa lietuviškoji Argentinos kolonija. Tai įrodė nepaprastas gausumas mūsų tautiečių bažnyčioje ir pagerbime Lietuvių Salėje. — Np.

LIETUVIŲ SALEJE SUVAIDINTAS „VALKATA“

Irenos Andriuskaitės iš lietuvių į ispanų kalbą išversta drama „Valkata“ (El Vagabundo) buvo pastatyta lietuviams net tris kartus. Pirmą kartą veikalą vaidino Susivienijimo salėje, vėliau Berisso „Nemuno“ Dr-jos 45 m. sukakties proga, o rugpiučio 7 d. tas pats veikalas suvaidintas Lietuvių Salėje, Avellanedoje.

Vakara rengė Villa Lugano Lietuvių Centras, kuris pakvietė lietuvišką jaunimą, su dideliu pasisekimu pasirodžiusį kitiems lietuviškiems vienietams, suvaidinti dar kartą tą patį veikalą. Vaidino tie patys vaidintojai: I. Andriuskaitė, H. Burbaitė, N. Juškaitė, A. Slančiauskas, P. Vaisieta, A. Mičiūdas, R. Mankus, O. Žabarauskas ir A. Stalioraitis. Režisavo p. I. Andriuskaitė ir A. Slančiauskas. Pagrindinėse rolėse nuoširdžiu įsigyvenimu ir pilnu vaidmens atitikimu pasirodė abu režisieriai, H. Burbaitė, N. Juškaitė, R. Mankus, P. Vaisieta ir A. Mičiūdas. Atskiros scenos buvo tikrai nepaprasto jautrumo, kad net tuo užkrėtė ir gausius žiūrovus. Režisūra buvo gerai jaučiama.

Po vaidinimo Liet. Salės svetainėje jaunesni vaidintojai buvo pasveikinti Lietuvių Centro vadovų, Vyčių Sąjungos atstovų ir kitų organizacijų. Vyčių vardu trumpą kalbą pasakė L. Stankevičius. Buvo palinkėta šiai vaidintojų grupei ir toliau duoti lietuvių kolonijai gražių vaidinimų. Po to buvo pasiūlyta ir pasilinksmita.

Salė buvo pilna lietuviškos publikos, kuri labai šiltai sutiko šią naująją grupę, palydėdama atskirus veiksmus smarkiais plojimais. Reiktų palinkėti režisoriams ir visiems vaidintojams, kurie pasirodė su tikrais vaidybiniiais sugebėjimais, nesustoti po šio veikalą, bet duoti vėl ką naujo, ypač lietuviškų dalykų. — Vts.

IS S. L. A. 2 SK. SUSIRINKIMO

Rugpiučio 8 d. S. L. A. patalpose įvyko šios draugijos 2-jo skyrtaus susirinkimas. Dalyvavo virš 50 asmenų. Susirinkimą atidarė skyrtaus pirm. L. Ribikauskas. Buvo pasakytas paskutinio susirinkimo protokolai ir visi C. Valdybos šiais metais įvykusių posėdžių protokolai. Susirinkusiųjų atsistojimu buvo pagerbti mirę šios organizacijos nariai. Visi klausimai ir sumanymai buvo gyvai svarstomi. Ypatinai daug dėmesio buvo kreipama pagerinti Susivienijimo sodą, kad ateinančiais metais būtų patogiau susirinkti pramogoms. Taip pat buvo pranešta, kad Susivienijimas ruošiasi pirkti pianą, ir pakviesti visi kuo galint prisidėti. Susirinkimo dalyvavo p. p. V. Januškevičius, J. Stalioraitis, Kregždė, Kučinskas, Vaicėkėnas, J. Asclia, Plesternikas, V. Veselauskas, M. Baršauskas, Stukas, Pacas ir kt.

Dalyvavęs

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL

Franqueo Pagado
Concesión N° 4289
Tarifa Reducida
Concesión N° 4016

„EL TIEMPO“ Semanario Lituanio
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 416395

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Pranas Garšva. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 30.—, pusm. \$ 17.—, vienas nr. \$ 1.50. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

20 DE AGOSTO

VII METAI Nr. 122

Š. M. RUGSEJO 12 D., sekmadienį, Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje rengia

TAUTOS DIENOS MINĖJIMĄ

Programoje:

Paskaita, Šv. Cecilijos choro koncertas, tautiniai šokiai ir kt.

Tautiečiai, kurie brangina savo kraštą, kviečiami gausiai dalyvauti. — Pradžia — 17,30 val.

PRANESIMAS

A. L. B. Avellanedos Apylinkė praneša visiems nariams, kad 1954 m. rugsėjo mėn. 5 d. (sekmadienį) 17,30 val. Lietuvių Salės svetainėje, Brasil 835, Avellaneda yra šaukiamas

VISUOTINIS SUSIRINKIMAS, kur svarbiausiais dienotvarkės punktais bus — kun. dr. A. Kleivos kultūrine tema paskaita ir naujos valdybos rinkimai. Visiems nariams dalyvavimas būtinas.

Avell. Apylinkės v-ba.

PASKAITA

Visuomenininkų būrelis ruošia rugsėjo 12 d., sekmadienį, tuoj po pamaldų, prie Lietuvių Salės svetainėje T. Daukanto trečiajį ciklo paskaitą: „PACIFICO FRONTAI“.

Po paskaitos būrelio trumpas pasitarimas paskaitininkų registravimosi reikalui.

ALB Visuom. Būrelio V-ba

* Lietuvos, Latvijos ir Estijos Buvusių Karių Sąjunga rugpiučio 29 d. 17 val. Club Baltico, av. Boedo 737, Buenos Aires, šaukia bendrą šių trijų tauty buvusių karių susirinkimą pasirašyti Baltijos Draugystės susitarimą. Lietuviams kariams atstovaus neseniai įsikūrusi Lietuvių Karių Sąjunga. Kas norėtų dalyvauti, prašomi iki rugpiučio 25 d. užsirašyti pas gen. T. Daukanta arba pas p. M. Galečką, nes vietų skaičius yra ribotas.

* Gregorijus Venslasukas, pora mėnesių pabuvęs Buenos Aires, rugpiučio 17 d. išvyko į savo namus Rio Negro, kur turi obuolių plantacijas ir įpakavimo sandėlius.

* Pijus Gudelevičius, „Laiko“ atstovas, išbuvęs apie tris mėnesius Kordobos, Rosario ir kitose lietuvių kolonijose, grįžo į Avellaneda ir įsijungė į Administracijos darbą.

* Bruno Bučys Bučinskas, dirbęs Argentinos prezidentūros įstaigoje informacijos skyriuje, už ištikimybę ir uolumą darbe yra gavęs pakūstinimą tarnyboje.

* Povilas Rastauskas, dirbęs marmuro fabrike, nuo rugpiučio 14 d. baigė dirbti fabrike ir išėjo į pensiją.

ŠACHMATAI

DEL PASAULIO TURNYRO HAMILTON RUSSEL TAUREI LAIMĖTI

Dėl kai kurių klūčių Argentinai atsisakius suruošti šitą turnyrą, j kurį jau buvo įsirašiusios 38 valstybių komandos, jis š. m. rugsėjo mėn. bus pravestas Olandijoje Amsterdame. Argentina pasiūj j j savo komandą šio sąstato: Najdorf, Balbochan, Panno ir Guimard. Pakaitais — Pilnik ir Rosseto, analizuotoju — Eliskases.

Smegenų sporto mėgėjai yra nusivylę, nes negaus čia pamatyti pasaulinių šachmatų garsenybių reto sąskrydžio, kuriame kaip Kanados komandos atstovas turėjo dalyvauti ir mūsų tautietis Paulius Valtonis.

Sekantis teorijos nagrinėjimas įvyks rugsėjo 5 d. 15,30 val. Liet. Parapijos patalpose.

* **Katalikių Mergaičių ir Moterų „Birutės“ Draugijos visuotinis susirinkimas įvyks šių metų rugpiučio 29 d. „Laiko“ skaitykloje, Mendoza 2280, Avellaneda, 5,30 val. po piet.** Bus aptarti labai svarbūs tolimiesnio veikimo klausimai. Maloniai kviečiu tiek mergaites, tiek moteris, nares ir prijaučiančius, atsilankyti į šį svarbų susirinkimą.

KUN. A. KLEIVA MIC „Birutės“ Draugijos Dvasios Vadas

* **Rugsėjo 11 d. Teatro Mėgėjų Būrelis, vadovaujamas K. Runimo vyksta į Berisso lietuvių koloniją su vaidinimu „Laisvės Kaina“.** Jie mano važiuoti specialiu autobusu. Norintieji kartu važiuoti prašomi užsirašyti pas Būrelio vadovą arba „Laiko“ redakcijoje.

* **Diak. Petras Čemeška rugsėjo 18 d. Kunigų Seminarijos bažnyčioje, Villa Devoto, Bs. Aires, bus įšventintas kunigu.** Jo pirmosios iškilmingos sv. Mišios bus Aušros Vartų bažnyčioje, Avellanedoje, rugpiučio 19 d. Taip pat Lietuvių Salėje naujo kunigo pagerbimui rengiamos vaišės. Plačiau apie tai bus sek. „L.“ nr.

* **Jnozas Deveikis, kuris studijuoja ekonomijos mokslus Buenos Aires universitete, rugpiučio 8 d. savo tėvų namuose, Remedios Escalada, gražiai atšventė savo amžiaus 25 metų sukaktį.** Gražiose vaišėse dalyvavo jo tėveliai p. p. Deveikiai, p. p. T. ir Zef. Juknevičiai, A. ir B. Deveikiai, A. Matulis ir kt. Giminės ir svečiai suaktyvininkai palinkėjo gražios ateities ir sėkmės jo darbuose. Stud. J. Deveikis yra vienas iš Vyčių Sąjungos veikėjų ir taip pat turi tarnybą geležinkelio valdyboje.

* **Marcijonos Mizerevičiūtės — Sesers Onos Teresės Kūdikielio Jėzaus iškilmingos įviltuvių apeigos, kaip mums praneša, bus ne rugpiučio 22 d., kaip anksčiau skelbėme, bet rugpiučio 29 d. 15,30 val.** Apeigos bus Karmeličių vienuolyne, c. Humberto I 1352, Buenos Aires. Patį naujoji vienuolė ir jos globėjai p. p. E. ir Iz. Stankai kviečia iškilmingai dalyvauti visus lietuvius.

* **Sesuo M. Estera, Argentinos Seserų Kazimieriečių viršininė ir Aušros Vartų mokyklos direktorė, turėjo stiprų ir pavojingą kraują užkrėtimą ir buvo paguldyta ligoninėje. Ligoninėje, išgulėjus apie eavaitę laiko, moderniškų vaistų pagalba pavojų nugalėjo ir jau grįžo prie savo pareigų.**

* **Stasys Povilonis rugpiučio 17 d. savo šeimos ir artimųjų tarpe minėjo 50 metų amžiaus sukaktį.** Tą proga jį pasveikino giminės, draugai ir visuomenės atstovai.

* **A. Noreikienė rugpiučio 10 d. nedideliam artimųjų ratelyje atšventė savo gimimo dieną.**